

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să ina-
poiază.

Recetind pe Bălcescu...

Am recitit zilele acestea opera lui Bălcescu. Aducându-mi aminte de emoțiile ce le-am primit în copilărie citind Istoria Românilor sub Mihai-viteazul, doream să le mai retrăiesc odată. Și emoția copilului s'a prefăcut, acum când m'am apropiat de scrisul lui cu priceperea bărbatului, într'o admirație profundă. E uimitor cât de bine vedea această minte ageră nevoile neamului său și cât de înțelepte erau sfaturile pe care a știut să i-le dea, adesea, în câteva cuvinte numai, precis și limpede, niște maxime de o adâncă înțelepciune. Ele sânt de o actualitate uimitoare și oricine caută astăzi căile pe care trebuie îndrumat poporul nostru, e bine să-și reamintească vorbele lui Bălcescu.

I.

Eu însumi desper și nu mai cred că e chip a împăca aceste ambe nații... La fatalitate s'accomplira. Ambe nații s'au tărit una pe alta în mormânt.

(Bălcescu către Ghica, la 31 Iunie 1849).

Era în anul revoluții.

Ideile nouă de libertate, care se discutau de câțiva ani în societățile secrete ale tinerilor din Țara-românească izbucniră în proclamația dela Izlaz. Dar revoluția din București fu în curînd potolită, capii revoluționari trebuiră să fugă sau, fiind prinși, fură transportați într'o „ghimie”, un fel de penitenciar-trăsură, peste frontieră. Intre aceștia se afla și Bălcescu.

Neizbânda suferită, luă proporții uriașe în sufletul acestui idealist, nu atât pentru că avântul tineresc fusese înfrînt, ci pentru că s'a convins că întreaga mișcare revoluționară fusese înscenată cu vorbe mari și fapte puține, fără organizație serioasă, fiindcă s'a compromis o idee.

Revoluționarii munteni s'au risipit care încotro! Toți au plecat în străinătate, toți urmărind aceeași țintă: să arăte lumii mari nedreptatea ce o suferă poporul lor, să încălzească pe cei tari pentru cauza lor, să-i câștige de protectori. Unii căutau sprijinul Franței, a generosului popor care se putea încălzi pentru o idee în această vreme romantică; alții credeau că salvarea e la Viena, unde Românii câștigaseră, prin credința lor către tron, dreptul de a fi ascultați, alții, deprinși cu experiențele din trecutul apropiat, căutau protecția Rusului puternic sau al Porții din Constantinopol. Numai în alegerea protectorului se deosebeau părerile, dar faptul în sine de a căuta un sprijinitor puternic, credeau toți că este cel dintâi lucru ce trebuia făcut.

Singur Bălcescu avea altă convingere. El știa că cel mai bun reazăm, singurul

sprijin dela care poți nădăjdui ceva este organizarea lăuntrică, brațul tău tare, spiritul de jertfă:

„In zadar veți înghenunchia și vă veți ruga pe la porțile Impăraților, pe la ușile miniștrilor lor. Ei nu vă vor da nimic, căci *nici vor, nici pot...* Fiți gata de a lua voi, fiindcă Impărații, domnii și boierii pământului nu dau fără numai ceace li-se smulge!”

Așa scria Bălcescu și convingerea lui fermă era că la curțile marilor puteri și în cabinetele miniștrilor s'a urmărit totdeauna o singură politică și ea se va urma vecinic: a-și apăra interesele sale, trăgând folos din slăbiciunea celui șubred, cedând numai celui tare. Iar Românii erau prea slabi: ei puteau cel mult înduioșa, nu însă îndupleca pe cel puternic.

Și atunci, privind înaintea sa, dela granița unde fusese transportat, ~~acest tânăr~~ totdeauna gata a-și vărsa sângele pentru o idee, a rămas uimit de eroismul unui popor care-și căuta drepturile cu arma în mână. Aici, în Ungaria, revoluția era în toiul ei, și din jertfa ce-o aduceau Maghiarii pentru libertatea lor trebuia să iasă un bine pentru acest popor.

Precum știm, istoria i-a dat dreptate lui Bălcescu. La 1848 au pus Maghiarii baza puterii lor de azi, mai mare chiar decît independența visată, căci ei continuă a fi factorul preponderant în monarhie. Atunci au băgat ei spaima în oasele Vienei, din care și astăzi trag folos.

Bălcescu s'a îndreptat la Moții din Ardeal, atras de eroismul lor, pe care a știut să ni-l descrie în mod atât de mișcător.

Apoi s'a dus la Unguri, să le ofere alianța. Lui i-se părea că din revoluția ungurească va putea crește revoluția tuturor popoarelor subjugate dimprejur. A crezut că printr'o alianță sinceră se poate pune baza unor state nouă, pline de vigoarea tineretii. A crezut și aceea că faptele vitejești ale Românilor Transilvăneni, izbânde de eroilor lui Iancu le-au câștigat dreptul de-a vorbi cu Ungurii dela egal la egal.

Urmărind, în scrisorile ce le trimitea Bălcescu prietenului său Ghica desfășurarea demersurilor pe lângă capii revoluției ungurești, par'că trăim zilele de astăzi iar nu vremile de acum șasezeci de ani.

Înainte de toate ne bate la ochi absoluta sinceritate, *naiwa* sinceritate am putea zice, a Românului care, știind că lucrează pentru o cauză sfântă, înțelegea să jertfească pentru ea tot, să-i dea ei toate mărgăritarele din fundul sufletului. Ca un copil-cu inima neprihănită, exclamă atunci, când i-se pare că are în fața lui oameni de aceeași bună credință ca el:

„Ghica, iubite Ghica, înghenunche și mulțumește lui Dumnezeu, patria noastră se va mântui!” (Scrisoarea din 14 Iulie, 1849.)

Dar în aceeași măsură, vedem pe de altă parte, ivindu-se, la Unguri, toate acele idei preconceptuate, care apar, ca strigoii, de-atunci incoace, de câteori s'au mai încercat tratative de împăcare între ei și noi. Față de „valahii”, un dispreț suveran chiar în momentele când Bem spune că nu mai dispune decât de „5 mii de oameni, având cu ceialaltii încunjurați munții lui Iancu și că trebuie cât mai curînd a face pace cu Românii.” În astfel de momente de strămtoare, vorba „pace” devine ademenitoare, dar cu o condiție, ca „să amalgamizeze pe Românii din Banat”. A spus-o într'un moment de slăbiciune, mărturisindu-și gândul ascuns, contele Batyváni, în mijlocul tratativelor cu Bălcescu, iar alifadată a avut naivitatea a propune pacea sub următoarea genială condiție: „Să se unească Românii cu dinșii împotriva Rușilor, și pe urmă — iar or începe să se bată împreună pentru naționalitate.”

Aceasta-i mentalitatea lor. Ea s'a moștenit din generație în generație, dela un conte la altul.

Dacă ar fi să stăm de vorbă cu *poporul* unguresc, să ne îngemănăm neceazurile noastre cu ale lor, să ne arătăm unul altuia că suferim de aceleași dureri și că voim aceleași drepturi, — atunci poate ar merge. Deși mă îndoiesc, că și atunci. Căci megalomania națională și, în legătură cu ea disprețul pentru tot ce nu e maghiar, au fost infiltrate atât de adânc în acest popor, încât ar trebui vreme și muncă ca să-l salvezi de ideile sale preconceptuate.

Dar când împăcarea e s-o ducă latifundiarii și aristocrația înfumurată și șovină, e evident că nu putem avea alt tablou decât cel din fabula lui Alexandre-scu: Samson, dulăul, ține către un bou o tiradă înflăcărată despre egalitate, defăimând pe lei care se laudă cu originea lor nobilă. Auzind cățelul Samurache aceste vorbe, fericit, își permite să-i arăte sentimentele sale de aprobare, Samson însă e neplăcut atins de intimitatea acestei potăi nerușinate.

— „Dar ziceați...” — Și ce-ți pasă? Te'ntreb eu ce ziceam?

Adevărat vorbeam.

Că nu iubese mândria și că urăsc pe lei.

Că voiu egalitate, — dar nu pentru căței!”

Cele trei milioane de Români au dreptul la o universitate românească și Sam-

sonii sânt indignați când dl Mihu a cerut dreptul de a întemeia gimnazii!

Allons donc!

De aceea vom pricepe deplin pe Bălcescu, când, înțelegând că n'are cu cine sta de vorbă, părăsește orice nădejde de pace și serie prietenului său Ghica cuvintele din fruntea acestui capitol:

„Eu însumi desper și nu mai crez că e clipă a împăca aceste ambe nații“.

II

Nici odată o nație nu se poate mântui decât prin sine însăși.

Și-atunci Bălcescu s'a reîntors la crezul său din tinerețe, la acel adevăr vecinic care azi a devenit deviza celor mai de seamă luptători naționali ai noștri: *Noi prin noi înșine*.

Atunci când noi nu reprezentăm numai o mulțime, ci un popor organizat, conștient de drepturile sale, gata a se jertfi pentru ajungerea lor, — atunci nu vom trebui să cerem și să căutăm alianțe, ci ele ni-se vor oferi sub condițiile cele mai avantajoase.

Sântem azi în situațiunea aceasta?

S'ar părea că da, de oarece contele Bălcescu prietenia cu noi.

„Noi sântem azi în situațiunea aceasta?“

Dacă la 48, când diplomații vorbeau despre înfrința știrilor de pe câmpul de luptă, era cu puțință ca să visezi nouă confederațiuni de state în sud-estul european, careau idealistii să-și închipuie că dintr-o alianță între două popoare mici se poate naște un stat mare, — astăzi este o absurditate a urmări un asemenea gând. Ambițiile politice din sud-estul european nu pot fi elințite nici cu un chilometru, fără ca să nu se turbure echilibrul Europei întregi. Pe cele două terezii ale cumpenei nu sunt puse sătulețele sau popoarele din aceste regiuni, ci apasă interesele Puterilor mari, a căror echilibru

s'ar turbura la cea mai mică schimbare a statului quo.

Aceasta o știe oricine și — ne place a crede, pentru respectul față de inteligența sa — o știe mai bine contele Tisza. Dacă deci acest bărbat se ridică cu toată lungimea de care dispune și de pe scaunul lui de deputat, mai însemnat decât un fotoliu ministerial, vorbește despre aspirațiunile comune ale celor două popoare, ale Românilor și ale Ungurilor, despre un eventual stat cu porturi de mare la Fiume și la Constanța, de stavila împotriva Slavismului, etc. etc., și dacă aceleași gesturi mari le repetă cu ocazia oricărui banquet episcopesc — e evident că vrea să îmbate lumea cu apă rece.

Carul dumisale s'a nămolit. În loc să zică omeneste: „Măi vecine, pune umărul, ca să'l scot“, îți vorbește de planurile sale de a asfalta șoselele, de a crea un drum larg pe care cei doi vecini să poată trece, îmbrățișați, în fuga automobilului.

Indiferent de unde amenință forța majoră, fie că ea locuște în Bellevedere sau că izvorește din teama votului universal sau al trialismului reductabil — o forță majoră există, ea dă accentele de sirenă în glasul contelui și trebuie să-ți fi lunecat camilafca pe ochi ca să nu vezi așa albă cu care e cusut totul.

Nu din conștiința țării, ci din înțelegerea slăbiciunii izvorește dorul lor de împăcare.

Din ceea ce nu urmează, precum am spus, că noi am fi tari.

„Tribuna“ și-a câștigat pomosul că prea spune adevărul pe față. Ei bine, oricât de neplăcut ar fi, sântem nevoiți a-l arăta și de astădată. Căci dacă există între noi încă bărbați cari cred că o împăcare sub condițiile pe cari ni-le pot oferi azi Ungurii e cu puțință, numai cunoscând acest adevăr vor reveni la sentimente mai bune.

Asuprirea necontentită, întetită tot mai mult în anii din urmă, ne-au făcut dormici de un traiu mai bun. E numai firesc acest

lucru și e chiar explicabil dacă unul și altul dintre noi, mai slab la înțeles, e dispus a primi împăcarea chiar sub condiții mai puțin favorabile.

Precum fiecare lucru poate fi privit din mai multe puncte de vedere, așa și împăcarea. Desigur că starea de până acum, îndârjirea noastră față de asupritori, are și părți slabe. Mai întâi vedem că numărul dezertorilor se înmulțește și apoi vedem că ni-se iau toate avantajile ce le au alții din belșug. Pe când Sașii bunăoară sânt copiii alințați ai stăpânirii, țaranul nostru nu e ajutat în aspirațiile lui spre îmbunătățirea stării sale economice, copilului nostru i-se pun piedeci de a învăța la școală, iar tânărului meseriaș, comerciant sau student nu i-se dau mijloacele de a învăța, de a se perfecționa, de a câștiga toate acele cunoștințe care sânt necesare omului spre a putea lua lupta de toate zilele, spre a învinge concurența. Iar când a trecut în sfârșit studentul nostru examenele toate, luptând ani de zile cu mizeria, și ar vrea să secere rodul muncii sale, atunci nu-i stau deschise decât cele câteva cariere libere, căci în funcțiile statului el nu încap, deși funcționarul statului e plătit și din banul Românului.

Desigur că o împăcare ar pune capul acestor grele neajunsuri — spun unii.

Din punct de vedere național, ajungerea acestor „avantajii“ ar fi cel mai greu dezastru.

De transfugi să nu ne pară rău! Faptul în sine, că sânt capabili să-și vândă neamul pentru un blid de linte, dovedește că în ei nu poți avea nici o încredere și prin dezertarea lor nu s'a făcut alta decât s'a selecționat rindurile noastre. Pe de altă parte, funcționăria nu formează în nici un stat o oaste națională; oricât de mare ar fi bunăvoința funcționarului, el e legat vecinic de porunca superiorului și e pus înaintea dilemei: sau îmi fac datoria așa cum mi-se dictează de sus și în acest caz înaintez, sau îmi fac datoria națională și

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

FRAGMENTE.

— Foiță originală a „Tribunii“ —

De Ion Agârbiceanu.

Am cetit acum de curînd, dragă prietene, o carte în care era vorba despre oamenii cei închipuiți, cei ce se cred mai mult decât sânt. Parcă te văd zimbînd: „Cine nu se crede mai mult decât este? Se află vre-un om care să nu voiască a fi mai mult decât este? Și dacă voește ce-i trebuie decât să-și sugereze noua convingere.“

Ai dreptate, și, cum vezi, mi-am pierdut timpul c'o chestie foarte banală. Lumea e plină de închipuiți, pentru că e plină de oameni. Dacă ne-am închipui lumea ca o scară cu nenumărați fuștei, — fiecare om are fușteul său, treapta sa hotărîită; însă de vom căuta mai amănunțit, vom băga de seamă că nime nu rămâne pe treapta hărăzită lui, ci sare câteva mai sus. Închipuindu-ne astfel oamenii în viață, vom avea una din priveliștile cele mai ridicole.

Fapte cunoscute, prietene, și totuș cred că nu mi-am trecut vremea fără folos cu cititul acelei cărți. Din pildele înșirate cu o rară bogăție am băgat de seamă că toți vanitoșii pământului își prețuesc cu mult mai tare calitățile lor celea închipuite, decât cele reale. Am citit pilde de oameni, pe cari oricât au

cercat alții să-i scoată din sărite atacându-le calitățile lor cele adevărate, nu au reușit. În-țat că ce, însă, careva a fost jignit în ceea ce-și închipuia că este, numai decât i-a sărit țandăra.

Tipuri de-acestea am cunoscut și eu în viață. Am cunoscut un om foarte de treabă, cinstit și harnic, cu care puteai discuta multe chestii. Era un om cult și instruit, și discuta cu foarte mare liniște. Avea însă închipuirea că forța lui capitală stă în puterea lui oratorică, deși în realitate nu avea nici cea mai mică aptitudine spre nobila artă a lui Demostene. Ori unde i-se îmbia ocazia ținea să ne farmece. Și era convins până n'rârunchii, după fiecare vorbire sau toast, că a fost desăvîrșit. Fața-i radia de bucurie, ochii îi străluciau, și, cum nu era subțire la pungă, în astfel de clipe ne-ar fi plătit nopți întregi. Atunci nu mai era omul liniștit de altădată, nu-l mai cunoșteam. Părea un băiat peste care a dat o bucurie mare, și nu mai are stîmpăr, nu-l mai încapese casa.

Ce să mai insist asupra faptului? Tu știi că celui fudul la urechi, numai surd să nu-i zici, celelalte toate ț-le iartă. Eu am din întâmplare un vecin, care altfel se ține domn mare, și n'ar începe el vorba cu mine pentru toată lumea. Dar aude greu, și când ne vedem de departe eu zîmbesc, ș'atîta e destul ca să înceapă vorba. Crede ca i-am spus ceva.

Dar, m'am gândit mult, dragă prietene, care să fie motivul de căpetenie, de ne legăm așa de tare de calitățile noastre închipuite, pe cari le menajem în paguba calităților noastre reale?

Veșnica nemulțămire a omului cu sine poate fi un motiv, dar nu singurul, și cred nu cel de căpetenie. Eu, după multă gândire, am început să judec cam astfel. Sărac lipit pământului, nu-i nici un suflet omenesc. Nici chiar celeace au să lupte cu o constituție fiziologică foarte denaturată, ca să ese la lumina zilei. Imensa majoritate a sufletelor omeneste însă nu-s sărace. Sânt ca niște nenumărate ghitare, dela o coardă până la sute și mii de coarde, cu rezonanță înfinit de diferită. O coardă pe o ghitară, nu înseamnă că instrumentul acela trebuie să cânte numai decât. Poate să cânte, dar nu cântă. Dela a putea până la a fi este însă o distanță nemărginită. Trebuie să intervie voința cuiva, o voință stăruitoare, care, după nenumărate încercări, reușește în sfârșit să scoată dintr'o coardă tonurile trebuincioase. Trebuie pentru aceasta muncă îndelungată, trebuie un metod.

Un suflet, pentru că are o însușire bună, reală, nu urmează că trebuie să se și manifeste prin însușirea aceea. O însușire sufletească, oricât de reală ar fi, în sine e ceva inert, și ca să poată via, să se poată realiza, trebuie multă muncă, multă oboseală și perseveranță.

Binele și frumosul îl simți în tine, dacă-l ai, însă ca să-l poți face să vieze, să-i poată slugi ca o porțiță de eșire sufletului tău, trebuie multă deprindere, multă muncă. De pildă să zicem că cineva e milos dela fire. Orice durere a deaproapelui îi mișcă și-l predispoaze pentru ajutorare. Urmează de-aici că un om cu suflet milos va ajutara de câte-ori i-se va da ocazia pe cei primejduiți? Nu. Pentru ca un

atunci rămân un biet slujbaş inferior și nu voi avea acea sferă de activitate, în care să mă pot arăta folositor națiunii mele. Numai profesiile libere pot da luptători naționali; așa e pretutindeni și așa e și la noi.

Ceeace am câștiga deci din beneficiile pe care statul ni le-ar acorda și nouă, ar fi câte-o concesiune bănoasă, câte-o bursă grasă, câte-un loc onorific bine plătit, — cu un cuvânt s'ar înfrupta unul și altul, am avea mai mulți particulari bogăți și în schimb toate relele ce izvorăsc de aici: protecționismul, alergarea și umilirea, angajamente pentru contraservicii obscure ș. a. m.

Să privim la frații noștri din Bucovina. Indată după alipire, Austria a introdus politica cuminte pe care vrea s'o inaugureze acum contele Tisza la noi: acordarea de drepturi la particulari, pentru ca să poți stăpâni poporul. Și acolo s'a găsit îndată camilafca patriotică. Și dacă cercetăm roadele azi, după o sută și atâția ani? Vedem că poporul românesc are drepturi pe care nu le știe întrebuinta vedem că are bărbați puși în cele mai de frunte situații, care dacă mai știu românește, copiii lor abia de mai vorbesc această limbă, vedem pe țaran că nu și dă copilul la școală, chiar când stă bine, căci așteaptă să i-l susțină domni și statul să-i dea burse, vedem pe deputați alergând vecinic după favoruri pentru cutare, după concesiuni pentru altul și când e vorba de câștigarea unui drept național, neavând vreme de a lucra sau fiind angajat prin contraservicii a nu fi acasă.

Să nu credem cumva că poporul românesc din Bucovina e mai rău ca cel dela noi. Nu, suntem același sânge și avem același suflet. Atât că o politică de concesiuni l-a demoralizat sufletește și bărbații din Bucovina cu durere de inimă pentru națiunea lor fericesc cu orice ocazie pe Românii ardeleni, pe care *asuprirea* îi prăgătește pentru adevărata luptă a vieții.

simțământ să-l treci în faptă, și mai ales să rămâie constant în manifestarea lui, trebuie foarte multă luptă din partea voinții omenești. Pentru că în zadar simțământul milei mă va îndemna să-l ajut pe de-aproapele, dacă alte zece simțăminte mi-ar împintena firea egoistă.

Așa dar omul are calități reale și pe acestea, traducându-le în faptă, poate fi folositor în viață. Dar până faci din ori care posibilitate o faptă, trebuie să lupți mult. E de lipsă voință tare, și muncă necurmată.

Omul e convins că numai cu mari sfurtări s'ar putea impune, bazându-se numai pe calitățile sale reale. Căci până când și le-ar valoriza pe acestea i-se trece viața.

Astfel unii se îngrozesc în fața greutății ce le-o impune dezvoltarea calităților reale pe cari le au. Și atunci, ca să treacă mai ușor prin viață, ori din simplă vanitate, caută să vadă ce calități au alții, cari lor le lipsesc. Și de aia una care le place se și acapă de dansa. Și aici urmează acum momentul de căpetenie. Omul știe că pentru a traduce în faptă o calitate de-a sa îi trebuie enorme sfurtări, dar calitatea altuia o crede foarte ușor de realizat însușindu-și-o.

În tocmai cum ar fi c'un băiat pe care-l duci într'un atelier de violini. Vrei să cumperi una, și el cearcă voios coardele, trage cu arcușul. Probează zece, douăzeci. În vremea asta maestrul stă într'un colț și cântă o doină domoală. Băiatul ascultă rezonanța violinelor pe

Și, ca un contrast izbitor, să privim iarăși la Cehii din Boemia. Acolo li-s'a înfundat celor de sus cu politica de „împăcare”. Poporul ceh a ajuns la acea maturitate politică, a trecut prin școala grea din care a învățat ce mult poate face o luptă conștientă și îndârjită, o organizație solidă și acum sunt atât de tari încât au prins ei în mână arma cu care erau să fie supuși, încât în urma ținutei lor trebuie să se disolve un parlament imperial.

Dacă am fi noi atât de maturi politicește ca Cehii, atunci da, ar trebui să primim împăcarea sub orice condiții, căci am ști s'o întrebuintăm în folosul nostru. Deoarece nu suntem însă — e de prisos a mai dovedi acest lucru — orice concesiune ne-ar da Ungurii n'ar fi alta decât o întărire a lor și ahtiați cum suntem azi după o tratare mai omenească, ei știu bine că cu un os de ros aruncat celor mai flămânzi, ar putea lua unui popor întreg dreptul la o luptă îndârjită pentru soarta pe care o merită.

III.

Suferința e condiția esențială a dezvoltării morale.

Atunci?

Vom mânca mai departe pâinea frământată cu lacrimile mamelor noastre, vom suferi mai departe, căutând să ne întărim rîndurile, în vederea unui moment mai favorabil, pentru ca să putem ajunge și noi, printr'o întărire economică rațională, prin alimentarea neconținută a spiritului de jertfă și a idealismului, printr'o organizație solidă, la acea maturitate politică când vom putea primi fiind tari mâna cea slabă ce cerșește împăcarea.

Vom suferi fiind convinși de adâncul adevăr cuprins în cuvintele lui Bălcescu: *Suferința e condiția esențială a dezvoltării morale.*

Și el a avut a suferi mult în viață, căci la vârstă de douăzeci și doi de ani a trebuit să îndure temniță neagră pentru scrisul său luminat. Și după doi ani de suferință,

cari le probează, dar cu urechea trage mereu la cântecul maestrului. Când e la cumpărat el plânge să-i cumperi chiar vioara din care a cântat cel ce știa cânta.

Inchipuiții nu cunosc dar valoarea însușirilor pe cari le împrumută dela alții. Cred că acelea lucrează de sine, îndată ce le ai. De aici se explică pentru ce inchipuiții sânt totdeauna un soi de maimuțe, și pentru ce sânt totdeauna ridicoli.

În vremea cât m'am gândit la lucrurile acestea, dragă prietene, n'am putut să nu mă observ și pe mine. Ba spunându-ți adevărul probleme le făceam asupra mea. Și să crezi, mare mi-a fost mirarea, când am observat și la mine multe aplecări spre maimuță și spre ridicol. Iată folosul real ce mi-a adus cetitul acelei cărți. Dacă voiești am să ți-o trimit și ție. De vei ceti-o, cred că ai să te gândești și tu ca mine. Și oare cine ar cuteza să afirme despre sine că nu manifestează cât de cât aplecări spre ridicol?...

PAULA DEINU,
depozit de pălării de dame
ARAD, Weitzer János-u. 9.
(În edificiul nou a școlii de fete).

în loc să o părăsească înfrînt și convertit, el deveni un luptător și mai îndârjit: întemnițarea în loc să stârpească o idee, a nutrit-o, ca totdeauna, și Bălcescu a parafrazat atunci cunoscuta zicătoare franțuzească „noblesse oblige”, schimbând-o în *prison oblige*. Temnița te îndatorește să lupți și mai aprig!

Astăzi, când serbăm începutul patimilor lui Hristos, ne aducem aminte de urcușul cu crucea pe umere, din care a răsărit mântuirea noroadelor!

Căsătoria arhiducelui Francisc Iosif.
Știrea despre afirmativul proiect de căsătorie al caselor domnitoare din Viena și București o aduc azi ca senzație toate ziarele din monarhie. Unele pretind chiar a cunoaște și urzeala diplomatică a aceluia proiect ce fîntește fericirea fermecătoarei principese române Elisabeta, fiica moștenitorului coroanei de oțel. Așa, ziarul vienez „Neue Freie Presse” dă, din izvor bucureștean, următoarele informații senzaționale: Propunerea privitoare la acest proiect de căsătorie a făcut'o dinastiei române însuși arhiducele Francisc Ferdinand, cu prilejul celei dintâi vizite a sa la Sinaia. Propunerea a fost primită în mod cordial, i s'a răspuns însă arhiducelui că înainte de ce s'ar da publicității logodna trebuie să se înfăptuiască împăcarea între Ungurii și Românii din Ungaria, pentru ca nimenea să nu tulbure armonia dintre dinastii când viitoarea regină a Ungariei va fi membra unei dinastii care stă în fruntea României. Unii bărbați politici de influență unguri au făcut declarații de acelaș senz și s'a și pornit acțiunea pentru a împăca pe Unguri cu Românii din Ungaria. Anume cercuri de influență și-au exprimat dorința ca acțiunea să fie inițiată de un distins bărbat de stat, care să nu facă parte din cabinet și care să aibă o mare autoritate în amândouă taberele. Bărbatul acesta era contele Tisza și el a și rostit curând un discurs în acest scop la Arad, propovăduind cu căldură ideea păcii cu Românii. Acțiunea aceasta a fost zădărnicită deocamdată, la toamnă va fi însă reluată și se speră că atunci se va termina c'un rezultat favorabil.

Călătoria moștenitorului de tron Francisc Ferdinand în Germania. Din Viena ni-se telegrafiază: Se dă ca pozitivă știrea despre călătoria arhiducelui Francisc Ferdinand în Germania. Vizita va avea un caracter de etichetă, fiind privită, ca reîntoarcerea vizitei făcută de perechea moștenitoare germană la Viena. Cu aceasta ocazie arhiducele va lua parte și la manevrele flotei germane, cari se vor ținea pe Marea Nordică.

Contele Apponyi nu va fi profesor universitar. Din Budapesta ni-se telefonează: „M. H-p” aduce știrea că într'un consiliu de miniștri ținut azi s'a hotărît ca hotărîrea senatului universitar de-a oferi catedra de drept public contelui Apponyi să nu se ia în considerare.

Guvernul nu va propune Maj. Sale numirea contelui Apponyi.

Contele Lützow va combate pe Apponyi. Din Londra ni-se anunță următoarele:

Pentru a combate efectele turneului „pacificist” al contelui Apponyi care a folosit acest prilej spre a răspândi informații tendențioase asupra Ungariei, contele Lützow va face un turneu similar prin America.

Contele Lützwow e coborîtul unei vechi familii aristocratice cehești și e profesor la universitatea din Londra. El e unul din cei mai zeloși apărători ai cauzei fraților săi Slovaci. În colaborare cu Scotus Viator a organizat anul trecut în Londra o expoziție de cusături și obiecte de industrie casnică slovacă.

Contele Lützwow iubește mult poporul slovac și este un adevărat Mecena al lui. Turneul lui va face de sigur mult efect și va lămurii lumea străină asupra stărilor adevărate din Ungaria. Subiectul conferințelor sale publice va fi: *Situația politică a Austro-Ungariei și chestia de naționalități din Ungaria.*

Slavii din America fac mari pregătiri pentru primirea contelui Lützwow.

Eșecul banului Tomașici. În cursul conferințelor din săptămâna trecută deputații croați s'au ocupat și de pactul legat de coaliția croată acum patru ani cu ministrul președinte de pe atunci Wekerle, în care era vorba de anumite concesiuni pentru Croația.

În ședința din urmă a camerei în discuția asupra reformelor militare s'a adus vorba și despre acest pact. Banul Tomașici însă a răspuns că acest pact n'a existat niciodată, ci e numai o apucătură a coaliției sârbo-croate prin care încearcă să speculeze bunăcredința poporului și să și acapareze popularitatea. Chiar de ar exista pretinsul pact, condițiile lui nu vor fi respectate de actualul guvern.

Declarația banului că guvernul Wekerle n'ar fi luat nici un obligament față de Croația e viu discutată de opinia publică din Croația. Toate ziarurile coaliției publice în numărul de ieri textul celor patruzeci și opt de puncte ale acestui pact, adăugând că aceste sunt obligatoare și pentru guvernul lui Kluen. Totodată s'a luat hotărârea ca deputații croați să facă o interpelație în parlamentul ungar pentru clarificarea acestei chestiuni.

Prin declarația aceasta însă banul a zădărnicit orice încercare de înțelegere între partide prin care se făcea restabilirea unei activități a sabotului croat, și s'a rupt cu desăvârșire de partidul coaliției sârbo-croate cu ajutorul căruia nădăjduia să și restabilească majoritatea rărită.

Nouile impozite militare. După grelele impozite ale marinei țara stă din nou în fața unei cheltuieli de mai multe milioane reclamate de artilerie. Din Viena se anunță anume că ministrul de războiu a declarat în delegații că intenționează reformarea artileriei de cetate și reorganizare artileriei de câmp, echipată cu tunuri grele. Organizarea se va face după modelul Germaniei, comandându-se noi tunuri de calibru 12, căci cele ce le avem acum bat numai la depărtare de 6000 metri, pe când dela tunurile moderne de același calibru se cere să bată cel puțin la 10000 metri.

Cumpărarea acestor tunuri va reclama noi biruri din partea țării.

Nicolae Densușianu.

De Ioan Lupăș.

La București s'a stins în singurătatea lui de sihastru istoric român Nicolae Densușianu. Viața lui a fost închinată întreagă științei istorice și luptei pentru progres. Aceasta e una din binefacerile științei istorice, că nu se mulțamește numai cu cunoașterea trecutului, ci năzuște a scoate tocmai diu această cunoaștere îndemnuri puternice, stimulente de progres pentru prezent și viitor. Așa vedem și la Nicolae Densușianu, că îndeletnicirea lui statornică și intensivă cu scrutarea trecutului nu l-a împiedecat a se preocupa cu deosebit interes și de problemele de actualitate ale vieții naționale, asupra cărora și-a spus, în multe rânduri și cu solide temeuri, cuvântul său luminat.

Dragostea pentru știință trebuie să-l fi stăpânit în măsură mare chiar din tinerețe. Altfel ar fi cam greu de explicat, ce l-ar fi putut îndemna pe tinărul »jurist« din Densuș a părăsi o carieră atât de lucrativă, cum era și este cea de avocat, și a se dedica cu totul cercetărilor istorice, pentru cari nu apucase a se pregăti prin vre-o școală deosebită.

Ca autodidact a adus însă multă lumină în chestiunile istorice, cu cari s'a îndeletnicit timp mai îndelungat. Pe lângă numeroase publicațiuni de documente, scoase la iveală din diferite arhive, a publicat și lucrări de sinteză istorică, din cari se vede, în ce măsură putea să stăpânească materialul vast, ce adunase, cum știa să aleagă și să reliefeze părțile mai caracteristice, construind astfel tabloul multicolor al epocii studiate de dânsul. Astfel în vasta monografie despre »Revoluțiunea lui Horia« publicată în 1884 și premiată de Academia Română înfățișează rezultatul unor îndelungate cercetări prin arhivele și bibliotecile din țara noastră, precum și prin locurile, pe unde s'a desfășurat crunta înviforare a țaranului dela Albac și a tovarășilor săi. Densușianu a înțeles și a explicat revoluțiunea lui Horia, ca având în prima linie un scop politic, acela al emancipării naționale, după cum reiese din mai multe mărturii contemporane între altele chiar și din depunerile contra capilor revoluției.

Toma Petruță a mărturisit, că Horia ar fi voit să boteze pe toți Ungurii cu botezul românesc, deci »să-i valahiseze« (*quod omnes Hungari nisi Baptismum Valachorum susciperent, interficerentur, ita ut nullus quidem Hungarorum in hoc principatu permansurus esset.*) Alții spuneau, că scopul revoluției ar fi fost alungarea Ungurilor din Ardeal și întemeierea unei stăpâniri românești sau cel puțin administrarea acestei provincii prin funcționari români, căci după-cum spusese țaranul Florea Cosma din Gârbău către nobilul Szent-Pali: »Țara asta e a noastră a voastră e țara ungarască«.

Dar mărturisirile acestea puteau fi și puse

anume la cale ca prin ele să poată fi înfățișată mișcarea țaranilor ca o crimă și mai mare. Căci la originea ei găsim în realitate motive de caracter mai mult economic-social, decât național-politic. Tocmai de aceea ne pare mai apropiată de adevăr mărturisirea ostașilor din trupa lui Crișan, cari spun oculistului Ioan Molnar, că roagă pe împăratul să-i scape de iobăgie și să-i primească în slujba sa împărătească (*«bitten wir vorzüglichst, dass der Kaiser geruben wolle, uns von dem Joch der Grundherrschaft zu befreien, und in kaiserl. Dienste aufzunehmen.»*).

În cursul cercetărilor întreprinse de N. Densușianu în vederea acestei monografii, el mai descoperi o mulțime de lucrări necunoscute, documente și acte importante ca d. e. originalul manifestului de unire din 7 Oct. 1698, cu ajutorul căruia a reușit să arunce o stranie lumină asupra falșurilor istorice ale Iesuiților, confirmând totodată ipotezele lui Samuil Clain și G. Șincai, cari bănuiseră și ei lucrurile acestea, dar în lipsa originalului, nu le putuseră dovedi îndeajuns.

Nu numai în punctul acesta se apropie însă N. Densușianu de acești glorioși reprezentanți ai istoriografiei române, ci și prin păreriile sale cu privire la originea și continuitatea elementului românesc în Dacia Traiană. Aceste păreri le-a știut apăra cu stăruință, muștrind pe ceice cutezau să se înstrăineze de ele și să lunece către deducțiunile »sulzer—rösleriene«. Între acești din urmă va fi văzut cu durere și pe nepotul său Ovidiu, ostenind să adune argumente filologice în sprijinul teoriei rösleriene. Dacă va mai fi putut urmări și lucrările recente d. e. pe a dlui Sextil Pușcariu: »Zur Rekonstruktion des Urrumanischen« va fi întrezărit însă cu bucurie, că chiar și cercetările filologice încep a lua o întorsătură mai puțin ostilă teoriei vechi, care fiindcă e veche nu urmează numai decât că ar fi și rea, dupăcum una nouă nu poate fi considerată ca bună numai din cauza nouății ei.

Se afirmă că și N. Densușianu în timpul din urmă s'ar fi ocupat ani îndelungați cu problema aceasta și că ar fi rămas vre-o 60 de coale tipărite dintr'o lucrare a sa intitulată: »Istoria poporului românesc dela originile sale până la întemeierea principatelor române«.

În punctul acesta N. Densușianu a fost părtaș aproape de aceeași soartă ca Șincai și Clain. Ca și acestora, nici lui nu i-a dat moartea răgaz să și vadă roada ostenelelor lui îndelungate pusă la îndemâna neamului, pentru care a fost scrisă.

Nădăjduim însă, că rudeniile și prietenii răposatului vor face tot ce le stă în putință, ca această lucrare a lui Densușianu să nu stea atâta timp »sub obroc«, cât a stat cronică lui Șincai sau chiar scrierile istorice ale lui Clain, cari până în ziua de azi au rămas înecate în colbul arhivelor ca niște semințe aruncate între spini.

— Premiul mai de multeori. —

BOROLINUL

leacul miraculos de casă alui

— — — Dr. Borovszky — — —

se vinde deja și în comitatul nostru. — Efectul și puterea acestui mijloc de casă este neîntrecut la bronșită, boale de nervi și musculare, dureri de cap și dinți precum și la toate boalele obvenite din răceala, ca reumă, podagră, ischias, dureri în oase, aprinderi musculare și amortire, în fine la dejerături și la încelarea rasilor provenite din arsuri. — Desinfector și mijloc excelent pentru scutirea corpului. Preparatorii: Dr. Borovszky R. medic și Borovszky K., Budapest, II, Főutca No 77c. Se capătă în sticle de 1-20, 2- și 2-50 cor. în Arad la farmaciile Földes Kelemen, Kárpáti János, Vojtek și Welsz și la farmacia Őrs Rezső în Pâncota.

Scrisori din București.

Concertul D-nei Lucia Cosma. — Studii asupra literaturii germane. — Ce se înțelege prin cuvântul »trocar»? — Ce sunt »trocarii»? — O chestie de istorie literară.

București, 31 Martie.

În atmosfera asta încărcată de miasmele răspândite de fel de fel de flori oratorice și stilistice, în atmosfera asta creată de slujitorii ambițiilor, cari întrec puterile, de aceia cari au adus prin atitudinea lor vrajba în sinul Românilor transilvăneni de aici, a venit pentru acești Români o clipă de înseninare. A venit o priveghetoare duioasă, care a adus cu ea farmecul cântecelor obiditului nostru popor, a adus cu ea suspinul doinelor noastre, pe cari vin să le asculte priveghetori din alte țări. A venit doamna Lucia Cosma, care, prin cântecul ei plin de vrajă ne-a făcut să uităm pentru o clipă și de slujitorii neadevărului și de aceia, cari alimentează vrajba între frați și să ne gândim la pământul sfânt, la poporul din mijlocul căruia a venit această artistă.

Concertul dat aseară la „Liedertafel“ de dna Lucia Cosma a fost o adevărată sărbătoare a artei românești. O sărbătoare, la care a luat parte A. S. R. Principesa Maria, toate personalitățile marcante din viața politică a țării, reprezentanții vieții culturale și artistice, precum și un mare număr de Români transilvăneni, în frunte cu profesorul universitar dl Simeon Mândrescu.

Urmăresc azi articolele elogioase publicate de ziarele bucureștene despre acest concert. Toate recunosc talentul artistei, toate caută să arate măiestria, cu care cântăreața noastră a interpretat operele atâtor mari compozitori și toate aduc laude meritate acestei alee fice a Ardealului. Nici unul încă nu talmăcește — și nimenea nu va putea s'o facă asta — ce-am simțit aceia, cărora doinele dnei Cosma le-au amintit de cei rămași acolo, în Ardealul bogat în aur, în cântece și visuri, în Ardealul bogat în suflete. Nici unul nu talmăcește mândria ce au simțit-o aceștia, văzând că doinele lor au mișcat atâtea suflete, văzând cine răsplătește cu aplauze și flori pe artistă. Și poate nimenea nu va putea talmăci această mândrie. Ea se simte, dar nu se poate spune.

Într'un articol publicat nu de mult, dl profesor Simeon Mândrescu arăta necesitatea de a se da cât mai mare importanță culturii germane și influenței binefăcătoare pe care această serioasă cultură ar putea-o exercita asupra tinerei noastre culturi. Imprumutând, sau fimitând ceiace este bun din această literatură și cultură, am avea un folos enorm în toate privințele. Influența culturii și a literaturii franceze ne-a dat multe lucruri bune, cu mlădieră și vioiciunea stilului, eleganța formei în literatură și ușurința de exprimare. Ne-a adus însă și multe greșeli, cari se observă mai ales în literatura noastră modernă. Poeții noștri tineri adeseori se mulțumesc cu producții cari au ce e drept o formă ireproșabilă, dar fondul operei este subred, de multe ori lipsit de seriozitate. Un frumos exemplu în ce privește bogăția ideilor ne oferă literatura germană, pe care n'ar trebui să o disconsiderăm tinerii noștri scriitori, cari cunosc la perfecție pe cei mai neînsemnați scriitori francezi, fără a se interesa de marile spirite creatoare ale Germanilor.

Spre a familiariza publicul românesc cu produsele literaturii germane, dl Mândrescu a plănuț scoaterea unei reviste, în care, pe lângă lămuririle necesare asupra dezvoltării acestei literaturi, pe lângă notițe critice asupra diferitelor curente, să se dea și traduceri în proză și versuri din autorii germani de seamă. În cursurile sale dela Universitate a accentuat totdeauna nevoia de a ne îndrepta privirile

spre această literatură, care ne-a dat creațiuni neperitoare, care, imitând ce este bun dela alții, nu și-a perdit caracterul ei național, ci a căutat să germanizeze împrumuturile făcute.

Acei, cari doresc să avem o literatură națională înfloritoare trebuie să studieze literatura germană spre a vedea ce a făcut acest popor spre a-și crea o literatură a lui proprie, cu care astăzi se mândrește.

Firește, străduințele profesorului dela Facultatea din București au întimpinat la început piedici de nedescris. În licee se dedeau elevilor prea puține cunoștințe de limba și literatura germană, astfel că la universitate ei nu puteau face progresul dorit. Incetul cu încetul greutățile au fost învinse și astăzi sămănătorul harnic și stăruitor se poate mândri că munca lui nu a fost zadarnică și glasul lui nu a răsunat în pustiu.

Acum dl Mândrescu a început publicarea unei serii de studii din istoria literaturii germane. Primul studiu este acela asupra lui Klopstock, cu care se începe perioada de înflorire a literaturii nouă. Cartea nu a apărut încă de sub tipar. Distinsul prieten al ziarului nostru a avut amabilitatea de a pune la dispoziție prefața la acest studiu (o publicăm în altă parte a ziarului. R.). Cititorii se vor putea convinge de greutățile ce le-a întâmpinat un om care a tras prima brazdă pe un ogor întelenit.

Și o veste îmbucurătoare pentru cititorii „Tribunei“. În numărul de Paști al ziarului, dl Mândrescu va publica un articol asupra monumentalei opere a lui Klopstock, asupra Meșadei.

Ardealul nostru! Ne-a dat atâtea suflete a-lese, ne-a dat atâți oameni, cari au dus cu un pas mai departe cultura românească, oameni, cari au muncit cu stăruință și în tăcere o viață întreagă pentru întărirea și răspândirea culturii noastre naționale. Ne-a dat oameni, cari prin munca lor cinstită, prin iubirea lor de adevăr, prin jertfele aduse pentru binele public și-au asigurat recunoștința generațiilor viitoare. N'avem decât să ne gândim la vechii dascăli ardeleni, despre a căror activitate vorbește cu atâta căldură dl C. Ionescu, fost inspector al învățământului.

Și cu toate acestea, lucru curios, adeseori întâlnim aici persoane, cari își manifestează o vădită răceală față de ardeleni. Și dacă ai sta să discuți cu aceste persoane, ai vedea că atitudinea lor nu este lipsită de ori-ce teame. Căci alături de-atâtea suflete a-lese, Ardealul a dat neamului nostru și o seamă de oameni, cari numai simpatie nu pot inspira. Sunt așa numiții trocari, în accepțiunea din România, a cuvântului.

Sub numirea de trocar se înțelege aici aceea categorie de transilvăneni veniți în România, cari n'au lăsat nici un mijloc nefolositor pentru a se ridica și a se pune în evidență. Nu s'au dat înapoi dela nici o umilire pentru a ajunge la o situație materială, care să le permită un trai bun. Exploțând de regulă chestia națională, trocarul lingușește azi pe unul, mâne pe altul dintre bărbații, în umbra cărora crede că se va putea ridica. Invidios și rău peste măsură, el nu va scăpa nici o ocazie de-a lovi în cei mai merițiși, dar mai modești decât dânsul. Se pricepe de minune la țesutul intrigilor și nu se dă în lături dela nici un serviciu care i-ar putea aduce un folos material. Nestatornic și fals, el își schimbă patronii cum schimbă vara gulerele, aduce în față laude unei persoane marcante, pe care peste un cias o va terfelii.

În discuții, trocarul este cât se poate de neleal, dar în acelaș timp poate neconsecvent. Dacă astăzi susține cu tărie o afirmațiune, mâne fii sigur, că sub propria-i iscălitură va susține contrarul. Incapabil de-a produce ceva

original, spre a arăta că totuș este un element folositor, trocarul pripășit în presă are îndrăzneala de-a reda prin prisma personalității, sau mai bine zis impersonalității lui operele unor savanți în viață.

Ori unde este un loc vacant, trocarul îl solicită. Un dureros spectacol ne oferă azi goana după locul regretatului Nicolae Densușianu, care era bibliotecar la statul major al armatei. Nici n'a închis ochii bine acest valoros bărbat și, în loc de a plânge moartea celui ce ne-a dat acea strălucită scriere asupra revoluției lui Horea, corbul de pradă s'a gândit c'ar fi bine să-i ocupe locul, deși ideile nu are de felul cum se întreține o bibliotecă.

Astfel de indivizi, firește nu contribuiesc decât să înstreineze simpatia multor Români din regat față de ardeleni, pe cari îi judecă după atitudinea trocarului tip. Vina este de altfel și a transilvanenilor, cari nu se feresc de a întreține orice legături cu astfel de oameni. Dar există pădure fără uscături?

O discuție literară-istorică este pe cale a lua naștere. După cum se știe, d. Petru V. Haneș de mult atrăsese atenția asupra faptului că poemul în proză „Cântarea României“ nu este al lui Bălcescu, după cum se credea până mai acum zece ani, ci al marelui patriot Alecu Ruso. În studiile sale ulterioare d. Haneș a dovedit afirmațiunea aceasta. Ba ce e mai mult, a descoperit în decursul cercetărilor sale și textul original al poemului. Chestia paternității „Cântarei României“, despre care Bălcescu afirmase că a găsit-o într'o mânăstire, se credea deci — și se va crede, până la probe contrare, că este rezolvată. Autorul ei nu putea fi altul decât Alecu Ruso.

În ședința de aseară a societății istorice, chestia a fost redeschisă. Dl N. I. Apostolescu a susținut că această operă este a lui Bălcescu. În sprijinul afirmațiilor sale a adus faptul că în veacul al XIX-lea mistificările literare devenise un obicei. După acest obicei, Bălcescu afirmă că a găsit într'o mânăstire manuscrisul poemului, care în realitate este scris de dânsul. Vom vedea dacă istoricii literari vor primi această afirmațiune a Dlui Apostolescu. *Correspondent.*

Izbânzi slovacești.

Cucerirea orașului Szokolca. — O cooperativă slovacească de export. — Prigonire pentru o colecție națională.

Budapesta, 13 Aprilie 1911.

(Dela corespondentul nostru). V'am comunicat alaltăieri o convorbire cu unul din fruntașii slovaci mai tineri. Simpaticul tânăr îmi vorbise cu multă însuflețire despre activitatea națională și economică a deputatului Dr. Paul Blaho. Azi aliu de o nouă izbândă a activității sale.

E cucerirea orașului Szokolca prin slovaci. Orașul face parte din vechile orașe zise *libere regești* (*königliche Freistädte*) și ieste așezat în comitatul Neutra (Nyitra).

Administrația acestui comitat are reputația de a fi cea mai șovinistă din toate comitatele slovacești.

În ziua de 7 Aprilie s'a ținut o ședință a consiliului comunal din Szokolca. Slovaci hotărâseră mai înainte să dea în ședința asta lupta decizivă pentru stăpânirea orașului, știindu-se în majoritate. Administrația ungurească făcuse presiunea cea mai disperată spre a întruchipa o majoritate. Funcționarii cari fuseseră permutați, dar nu pierduseră încă dreptul de membri, au fost concentrați la această ședință. Orașul întreg aștepta cu mare nerăbdare sfârșitul luptei. Sforțările ungurești au

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —

La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

foast însă zadarnice. Slovaci au obținut o majoritate de 32 voturi, față cu 27 voturi ungurești pentru propunerile lor.

Cu ajutorul acestei majorități au fost primite propunerile slovacăști în senzul următor:

1. Limba slovacă este proclamată limbă oficială a orașului, alături de cea ungurească.

2. Protonotarul și primarul orașului sânt datori a prezenta toate rapoartele și conturile primăriei în două limbi. Toate publicațiile primăriei se vor face în două limbi, pe două coloane, ungurește și slovacăște. În acest scop funcționarii sânt datori să învețe limba slovacă.

3. Societatea învățătorilor unguri din comitatul Neutra au cerut primăriei un ajutor bănesc pentru înființarea unui internat în Szakolca, cu scopul mărturisit de maghiarizarea orașului. Cererea a fost respinsă.

Izbânda asta slovacă a exasperat pe Unguri cari văd că se apropie sfârșitul domniei lor între Slovaci.

Tot meritul deputatului Blaho și al lui Juriga este înființarea unei mari cooperative țărănești pentru export de zarzavaturi. Este lucru cunoscut că piața Vienei este alimentată aproape exclusiv de zarzavagii slovaci din comitatele învecinate Pressburg și Neutra. Micii vânzători slovaci sânt însă exploatați de așa zișii *Zwischenhändler*, samsarii cari mijloesc între vânzători și cumpărători și fac ca o parte însemnată a câștigului să treacă în punga lor.

Cooperativa slovacă va înălțura și va organiza ea singură desfacerea produselor slovacăști din amândouă comitatele pe piața Vienei.

În felul acesta deputații slovaci își câștigă un mare merit pentru întărirea economică a poporului lor. Organizarea economică pe bază națională e mijlocul cel mai eficace de a aduna poporul în aceiași tabără națională și de a-l smulge de sub înrăurirea economică și politică a străinilor. Efectul acestei munci de organizare economică este că cercurile deputaților Juriga și Blaho trec drept cele mai sigure cercuri ale partidului național slovacă.

Acum 20 de ani un număr de studenți slovaci dela facultatea de teologie evangelică și dela liceul din Pressburg au fost eliminați pentru pretinsă „agitatie” națională. Se înțelege că cei eliminați au devenit cei mai aprigi naționaliști. Zilele trecute ei au serbat aniversarea de 20 de ani dela acel eveniment care nu a adus „patriei” nici un folos, dar a dat poporului slovacă un număr de fii cu credință mai oțelită. În entuziasmul întrunirii, la care veniseră toți intelectuali eliminați mai târziu pentru aceleași motive, s'a hotărât înființarea unui fond de ajutor pentru studenții slovaci.

Directorul băncii slovacăști din Verbo di Ion Cablk a fost însărcinat să administreze suma de 36.000 de cor. câtă se adunase din diferite ofrande. Atâta a fost de ajuns. Subprefectul din Vágújhely l'a citat pe Cablk la sine și l'a amendat cu 2000 de coroane pe motiv că a adunat oirande nepermise. În același timp l'a somat ca în termen de trei zile să-i predea toată suma colectată.

În caz contrar, se spunea în somatie, va fi arestat și nu va fi pus în libertate până nu se va depune suma, adăugând că față cu această hotărâre *orice apel e exclus*.

Ce era să facă Cablk? A luat primul tren pentru Budapesta și a solicitat o audiență la primul-ministru Khuen.

Expunându-i cazul, primul-ministru a suspendat telegrafic procedura subprefectului și a cerut prezintarea actelor.

Să vedem dacă excesul de zel al funcționarului va fi aprobat sau nu de superiorii lui. Probabil dl Khuen își va fi zis că nu face să useze de asemenea mici mijloace, când are altele mult mai mari pentru asuprirea Slovacilor.

Povestiri de femei.

Proporțiile îngrijitoare ale luxului.

Desigur fie-care dintre noi, indiferent de condițiile și mijloacele noastre, trecem prin zile întunecate de îngrijorare, când revizuirea socotelile cheltuielilor îmbrăcăminte, ne întrebăm speriate: Unde vom ajunge? Trăim vremuri, în care rafinamentul gustului s'a împins la exces. Începând dela cele mai mici amănunte ale toaletei, gulerașe, cravate, cordoane, panglici, ace voalote, etc., până la rochii, cu întreg bagajul enorm al variațiilor modei, chestiunea toaletei feminine, începe să prinză forma îngrozitoare a unui spectru, mai înfiorător decât frigidurile galbene, ciurma ori holera cari bântuie când și când omenirea ca să mai scere nebuliile multumilor. E greu să mai putem stabili dintr'un singur punct de vedere cauzele cari au dat naștere luxului nebun de acum, pentru că el s'a lătit, crescut din mii de rădăcini răspândite pe toate terrenele. Dar se pare că avânturile ce le luăm în toate trebuințele așa de iertător caracterizate de „strict necesarul” vieții, iau naștere tot dela vecinici nesatiu al femeii în ceiace o privește mai de aproape. Ca toate marile rele, și luxul s'a cultivat pe baza slăbiciunilor noastre. Legănate de simfonia dulce a poeziei de nimicuri scumpe care ne-a măgulit simțul vanității, ne-am lăsat încet-încet pornite de viersul acesta amăgitor, ca de un rău necesar de care nu ne mai putem desbăra. Și azi nițel, mâne puțințel, am hrănit fără de voe, imaginația infocată a fabricanților de ispite, diavoli vrajii, cari ne domină acum cu toate puterile despotice ale unor stăpâni neindurați.

Și molima luxului crește din zi în zi, pornind dela clasa de sus, la cea mijlocie până în pătura de jos. O infirmitate generală, stimulată de dorința nebună ce azită tot atât de puternic țărana, de o potrivă cât și aristocrata, în setea neastâmpărată de a se îmbrăca tot mai frumos, tot mai pretentios și mai luxos.

Că boala aceasta merge crescând uimitor o putem constata fiecare după impresia ce o avem privind, un mai departe decât eu trei patru ani în urmă silueta unui manechin a modelor de pe atunci. Tă-se pare o caricatură grozavă, întreagă înfățișarea, cu rochiile și pălăriile de atunci și nu te poți opri să nu zămbești hăjocitor. Moda variind cu sezoanele ne întuneacă rațiunea și ne desvoltă anormal simțul de rafinament pentru și mai nou și mai deosebit. Rezultatul rafinamentului acestuia?... Priveliștea deplorabilă a situațiilor încrute ale menajurilor de azi și perspectiva puțin atrăgătoare a unor noi dezastre morale, în societatea de mâne. Intr'una din zilele trecute mă uitam la un desen, dintr'o foaie umoristică, intitulat: „Ca să se îmbrace”. Intr'o parte era o elegantă din anul 1850, cofată cu bucle pe spate și îmbrăcată într'o toaletă de mătase, cu ermină. De altă parte era silueta elegantei de azi îmbrăcată într'o manta de hermelin. Sub cea dintâi figură scria: Alădată: trei buci întregi, a șapte metri de mătase; o sută de franci. Sub cea de a doua. Astăzi: o batistă o sută de franci.

Și de fapt, o scurtă anchetă, făcută în viața unei elegante de acum 30 de ani în comparație cu cea de azi, ne poate incredința. Acum treizeci de ani bunăoară, marile lux al unei elegante acasă la ea, era să se îmbrace cu un capot de mătase cu multe panglici și dantele care costa, cele mai scumpe 60—80 de franci. Toaletele de stradă, de vizite, cele mai bune se plăteau dela 150 de fr. până la maximum 300 de franci. O pălărie de osută de franci era lucru aproape neuzit, cum cele mai extravagante nu costau mai mult de 50—60 de franci. Moda blănurilor era pe atunci puțin accentuată. Se făceau mantale de vulpe, țivite cu blană de iepure, sau de urs și captusite cu blănuri mai ușoare și era aproape extraordinar când o asemenea manta costa 300 de franci. Trăsurile de casă erau luxul boerilor moșieri, trăsuri închiriate cu luna, excepțiile aristocratilor. O consumație după amiază la cofetăria de frunte a orașului, un ceai și prăjituri, se ridica la cel mult 1 franc 50; două fotolieri de orhestră, la teatrul principal, costa pe elegantă 6 franci și toaleta cu care apăcea în asemenea ocazii era cea de stradă.

Eleganta de azi? Plătește un capot de lincerie fină cu dantele veritabile 800—1000—1200 de franci; un tailleur modest, 400—500 fr.; o rochie simplă de vizită 300—400 de franci. O pălărie obișnuită începe dela 100 de franci și când e ornată și cu o pasăre de paradis ajunge la 1500 și prețurile acestea nu-s rare.

Blănurile de 20.000—100.000 de fr. cari acum treizeci de ani erau minuni pe cari numai capetele încoronate aveau privilegiul să le poarte, sânt mantale de toată ziua în lumea elegantelor de acum. Automobilul și cupul de casă sunt de rigoare și trăsura cu luna azi își închiriază, nevestele slujbaşilor inferiori și negustoressele de toată mâna. Ceaiul de după amiază costă 20 de franci și cu loja dela operă nu se iese mai jos de 100 de franci.

Aceste sânt tifele aproximative, ale nivelului luxului de acum. Sau în mai puține cuvinte cam așa s'ar putea caracteriza: Pe când atunci 20.000 de franci erau de ajuns unei elegante să si trăiască viața în toată abundența condiției sale, astăzi un venit de o sută de mii, după unele svonuri răutăcioase, de abia se poate încropi la un loc cu două sute de mii datorii.

Proportional cu schita de față se poate considera, aceiași stare în toate clasele sociale, luxul fiind instalat ca un microb fatal, pe bărele fiecărei pungi.

Unde să mai căutăm garanția fericirii, tinerii și armoniei conjugale?...

Intr'un cadru modest și fără poleieli, zărese silueta grațioasă a tinerei fete, zâmbind luminoasă în sărăcia

enrată a rochiei de batist fără ornamente și alături e tânără mamă cu fața foarte frumoasă din tonul sombru al hainei de tot simple, suride liniștită mângâindu-și copiii. Jur împrejur priveliștea infurnică a multimei omenesti în goana de toate zilele a vieții, cu belșugul puternic al dorului de viață, împrăstie în atmosfera albă și strălucitoare raze ce orbesc privirile și învălue modestele siluete grațioase, într'o umbră ușoară de melancolie ce se pierde, încet în negură... Sultănica.

Misiuni populare în Bistrița.

— Corespondență. —

Onorată Redacțiune, Fiindcă poporul românesc gr. cat din Bistrița e foarte mare și pe lângă parohia gr. cat din Bistrița mai aparțin și 5 filiae din jur, iar cei doi domni preoți având toată bunăvoința numai cu greu își pot împlini datorințele de preoți, — iar de altă parte, fiindcă s'a observat că unii dintre credincioși rătăcesc pe povârnișe neortodoxe și eretice, ba se chiar clatină în credința religioasă, Preaveneratul Consistor din Gherla și-a ținut de datorință a ne trimite mai mulți preoți misionari, cari în frunte cu domnul Dr. Victor Bojor profesor de teologie în Gherla, de Joi la 6 Martie, până Luni la 10 Martie, au propovăduit poporului n-întrerupt cuvântul lui Dumnezeu și cele mai morale și instructive învățături bisericăști.

În fiecare zi s'a celebrat câte o sfântă liturghie și vecerne, și după fiecare liturghie și vecerne s'a predicat poporului din partea domnului Dr. Bojor, cele mai frumoase și pătrunzătoare predici, pe care credincioșii le-au ascultat cu mare pietate. Dintre domnii preoți misionari au ținut conferințe publice, Sever Groze preot în Herina despre datorințele bărbaților către femeie și familie. Domnul Aurel Bungărdan preot în Bilac, tinerilor adulți despre datorințele către părinți, și domnul Ioan Groze preot în Sebeșul-de-sus, fetelor și nevestelor despre lăcș sau podoabe, iar de încheiere Duminecă la 9 Martie, sara dela 6—7 ore domnul Dr. Victor Bojor a ținut în Casinul român o conferință publică despre religie și societate, care atât de inteligent, între cari multe doamne și domnișoare, cât și de țărani a fost ascultată cu mare atențiune și la sfârșit aplaudată frenetic.

Ca misionari afară de cei mai sus amintiți au mai luat parte la aceste ceremonii bisericăști și următorii preoți: Ilie Iuga Arcația, Mihail Baciu Feleac, Ioan Baciu Șoimuș, Todor Moldovan Măghiaruș, Ilie Gordon Cristur și Ioan Bărsan Rușciori.

Deși timpul a fost nepotrivit, totuș nu nu mai din loc și filialele din jur, și din cele mai departate comune românești din jurul Bistriței au alergat mulți credincioși la ascultarea acestor frumoase ceremonii bisericăști și s'au mărturisit și s'au cuminecat peste 3000 de persoane ba chiar și o mulțime de intelectuali, între cari multe doamne și domnișoare s'au provăzut cu sfințele laine, ceea ce de altădată era raritate. Tot în decurgerea acestui post mare am avut fericirea noi Bistrițeni a asculta mai multe prelegeri publice ținute în Casinul român din partea unor domni profesori dela gimnazul din Năsăud; Bitgean despre nuvelistul M. Sadoveanu și Motogna despre Tolstoi.

Cu această ocaziune trebuie să spun cu regret, că un domn preot dintre misionarii mai sus amintiți, văzându mă că cetesc »Tribuna« m'a provocat să o abandonez. Întrebându-l că pentru ce e atât de supărat pe »Tribuna« care de 14—15 ani lupă neîncetat pentru drepturile poporului românesc mi-a răspuns scurt și simplu, că trebuie abandonată. Iar dacă l-am întreat, că totuș pen ru ce? a început a îngâna și a se încurca în unele numiri de Popovici și Caragiale, și în urmă în lipsă de alte argumente, mi-a spus, că cei din jurul »Tribunei« sânt toți gr. orientali. Eu însă i am întors spatele și m'am depărtat.

Bistrița, la 13 Martie 1911.

G. R.

DAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— de primul rang. —
ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

Limba și literatura germană în școli din România.

— Prefață la studiul asupra lui Klopstock. —

De Simeon C. Măndrescu,

profesor la Universitatea din București.

Sunt aproape șase ani, decând există la universitatea din București o catedră specială de limba și literatura germană, și tot atâta ani, de când am început să țin în această specialitate un curs cu totul nou pentru noi Români.

Ceece am prevăzut în lecțiunea mea inaugurată dela 5 Noembrie 1905, s'a adeverit cu prisosință. Imense au fost greutățile, cu cari am avut de luptat în sincera mea dorință de-a face măcar un bun început. Dacă cu toate acestea am putut obține oarecari rezultate îmbucurătoare, trebuie să recunosc, că am avut și noroc. Am avut fericirea, să văd populându-se an de an noul tărâm de muncă cu o sumă de inteligențe distinse și de muncitori cinstiți, cari prin interesul și priceperea, cu care mi-au urmărit lecțiunile mele, m'au întărit în luptă și mi-au dat frumoase speranțe în viitor.

Am convingerea, că elevii mei, încălzii de frumusețile eterne cuprinse în literatura germană ca și de exemplele neperitoare de bravură ale eroilor acestei literaturi, vor continua să munciască în direcția indicată de mine, propovăduind în școli și în lumea românească cuvântul acestei literaturi spre binele și pentru înălțarea neamului nostru și a literaturii noastre naționale. Am în același timp și speranța, că unii dintre ei vor întrece în roade pe acela, căruia în mijlocul atâtor greutăți i-a fost sortit, să facă primul pas pe tărâmul germanisticii în România.

Rezultatele de până acuma, ca și perspectiva în viitor, mă fac, să nu pierd nimica din entuziasmul și încrederea, cu care am pornit la lucru.

A mă mărgini însă numai la atâta ar însemna, să nu fac tot ce datorită îmi impune.

Prin natura lucrurilor, profesorii de limbi și literaturi străine, mai ales la început, nu trebuie să fie numai profesori ai elevilor lor, nu trebuie să fie numai oameni de știință; ei trebuie să-și îndrepte privirile și în afară de universitate, să devie propovăduitori, popularizatori ai specialității, pe care o reprezintă. În Germania cel mai mare elinist de astăzi a publicat o carte de lectură elină pentru marele public, ținând ca și alți colegi dela universitatea din Berlin și cursuri populare din specialitatea sa. În Anglia, Franța și Italia și în alte țări cu cultură mai înaintată, profesori de limbi și literaturi străine prin scrieri în limba națională au început să deslușiască compatrioților lor figurile marcante ale acestor literaturi, natura operelor ca și ființa diferitelor curente literare.

Dacă acest lucru îl cred util, necesar chiar, țări cu o cultură și literatură atât de înaintată ca Anglia, Franța, Italia și Germania, noi, cari avem mai multă nevoie de lumină din afară pentru a ne lumina și încălzi, să nu facem măcar ca ei, să nu imităm exemplele bune, ce ni-le dau? O vom face doar numai din punctul nostru de vedere și numai spre binele nostru, pentru ridicarea noastră culturală și înălțarea literaturii noastre naționale!

Vor fi puțini oameni cu o cultură mai de seamă în România, cari să nu fi cetit ceva, fie în original, fie în traduceri, din Klopstock, Lessing, Wieland, Herder, Schiller, Goethe, cari să nu fi auzit măcar de Bund-ul din Göttingen, de perioada literară Sturm und Drang, de Romantici, de Das Junge Deutschland, ca și de ale curente și școli literare mai vechi sau mai nouă. Va fi însă cu totul restrâns numărul acelor, cari să cunoască mai deaproape dezvoltarea personalității, rolul și opera marilor scriitori amintiți, și încă și mai restrâns numărul acelor, cari ar fi pătruns spiritul diferitelor școli și curente literare germane.

Lucrul e explicabil.

În școlile noastre secundare limba germană s'a învățat în mod cu totul neîndestulător. Sânt rari absolvenții, cari să poată ceti cu ușurință o carte germană oarecare, dacă nu cumva au avut norocul, să cunoască limba germană de-acasă. Odată părăsită școala secundară, a încetat ori și ce contact cu literatura germană, exceptând poate pentru câțiva din ei lectura unor traduceri rătăcite prin revistele noastre sau asistarea la reprezentarea unor piese traduse din literatura dramatică germană. O istorie bună a literaturii germane ne lipsește, și nici scrieri speciale, cari să ne deslușească înțelegerea personalităților mari literare și a operei lor, cari să ne deslușească diferitele curente literare germane, n'avem.

E deci ușor de înțeles, că în astfel de împrejurări publicul român n'a avut și n'are posibilitatea, să se apropie de literatura germană, că n'a avut și n'are posibilitatea de a prinde admirație pentru personalități literare marcante germane și dorință de a le înțelege și pătrunde ființa și opera lor.

Printr'o serie de studii asupra diferitelor personalități, școli și curente literare din literatura germană, voi încerca să îndrept întru câțva starea de lucruri de până acuma, căutând să interesez publicul român măcar pentru partea cea mai bună a uneia din cele mai însemnate și mai instructive literaturi moderne. Chiar dacă nu-mi va fi dat, să-mi execut în întregime planul, voi avea cel puțin meritul de a fi făcut și aici măcar un început, care, de va fi găsit bun, va fi continuat și dus la bun sfârșit de forțe nouă, crescute în aceleași convingeri, cari m'au animat și călăuzit și pe mine.

Scopul urmărit de mine impune acestor studii și un anumit fel de a fi. Ele trebuie scrise pe înțelesul, dacă nu chiar al tuturor, cel puțin al multora, ferindu-le de prea multe amănunte de erudiție. Prin aceasta nu înțeleg însă, ca ele să fie lipsite de bază științifică. Voi căuta ca ele să fie expresiunea ultimelor rezultate ale cercetărilor specialiștilor în materie și ale mele proprii, cuprinzând însă numai ceea ce putea contribui la cunoașterea personalității și a operei scriitorilor, la cunoașterea spiritului diferitelor școli și curente literare. Ceece din aceste considerațiuni nu va putea figura în corpul acestor studii, își va găsi loc în Note și în Apendice, satisfăcând în chipul acesta și cerințele de orientare asupra cercetărilor științifice și altor chestiuni, cari ar putea interesa pe unii sau pe alții dintre cetitori.

Unele din aceste studii vor cuprinde — după nevoi și împrejurări — și câteva bucăți alese și explicările necesare.

Astfel se vor prezenta studiile mele.

Incredințându-le publicului, pentru care ele au fost scrise, aș dori să le văd apreciate și judecate mai ales din punctul de vedere al utilității lor, întru cât adecă ele corespund scopului, ce-l urmăresc.

Incep studiile mele cu Klopstock, după care va urma Lessing, ținând seamă de împrejurarea, că pe amândoi se bazează literatura germană modernă.

Din Monitorul oficial.

14 Aprilie.

Ministrul de interne a aprobat statutele reuniunii de cântări »Dorul« din Mehadica.

15 Aprilie.

Nicolae Melega din Ocna-Șugatag și-a maghiarizat numele în Török.

Eugen Tristian, student la școala reală din Deva, și-a schimbat numele în Lengyel.

Din România.

Regele Serbiei în Iași. Ziarul „Miscarea” din Iași anunță că sosește la Iași, incognito, regele Petru al Serbiei, însoțit de doi aghiotanți regali.

Suveranul Serbiei va pleca prin Ungheeni la Petersburg unde va avea o întrevedere cu țarul Rusiei.

Desființarea corigențelor în școlile secundare. La ministerul instrucțiunii publice din București se lucrează acum la întocmirea noului regulament al școlilor secundare. Joi după amiază a fost la minister o conferință a directorilor asupra acestei chestiuni. Se vor aduce interesante modificări regulamentului actual al școlilor secundare. Dintre aceste modificări, cea mai importantă e desființarea corigențelor.

Prin noul regulament elevii cari, la sfârșitul anului școlar, sânt slabi la unele materii, vor fi puși în conferința profesorală a școlii respective, care va decide pentru acești elevi trecerea unui examen, între 1—15 Iunie, la materiile în care sânt mai slabi. Acest examen va decide asupra promovării lor în clasa următoare.

Cu chipul acesta nu se ține mintea elevului încordată de griji vreme de două luni, ci e supus examenului chiar în timpul când materia e mai recentă în mintea lui.

Noul regulament al școlilor secundare va fi gata probabil la 1 Mai a. c.

Vizita atașatului militar turc la Tîrgoviște. Ieri, cu trenul de 9 și jumătate, a sosit din București la Tîrgoviște maiorul de stat-major Li-labedin Adil bey, din armata turcă, atașat militar pe lângă legațiunea otomană din București, însoțit de căpitanul Ressel, dela marele stat major, spre a vizita școala de cavalerie.

La gară a fost primit de locotenent-colonel Portocaiă, comandantul școlii și de maiorul Florescu.

Dela gară s'a dus la școala de cavalerie, unde i au fost prezentați toți ofițerii.

Apoi a asistat la o repriză de ofițeri elevi la carieri și la o altă repriză a bacalaureașilor.

După ce a mai vizitat școala, la orele 12 a luat masa la un loc cu toți ofițerii școlii.

După amiază ofițerul turc a făcut o vizită prefectului, după care a asistat la mai multe exerciții ale elevilor din anul al II-lea.

În urmă a vizitat mănăstirea Dealului, după care cu trenul de 7 s'a înapoiat la București.

Societatea istorică română. Seria conferințelor Societății istorice române din acest an, s'a început Miercuri în saloanele Eforiei Kretzulescu.

La deschiderea ședinței, dl Em. Kretzulescu, președintele Societății, a adus un omagiu căduros Italiei, pentru serbarea semicentenarului unității sale, arătând că afară de legăturile indisolubile de rasă, ce ne unesc cu această țară, ne mai apropie mult și legăturile de recunoștință, pe care noi Români o datorăm Italiei pentru sprijinul totdeauna spontan și dezinteresat, ce ni-s'a dat în toate împrejurările însemnate ale regenerării noastre naționale, atât la Congresul din Paris, când a fost vorba de unirea Principatelor Dunărene, cât și după războiu, când statul Italian a fost cel dintîu care a recunoscut independența noastră.

D. N. I. Apostolescu, doctor în litere dela Sorbona, și-a dezvoltat apoi conferința sa despre Bălcescu și Cîntarea României, susținând că atât prin formă cât și ca alcătuire, această scriere se datorește lui Bălcescu, care era fluent de curente literare romantico-mistice din apus și avea o cultură istorică dezvoltată, pe când lui A. Russu, căruia i-s'a atribuit scrierea de Alecsandri, îi lipsea cultura istorică și cunoștința în dejuns a limbei române.

D. Al. T. Dumitrescu, secretarul revistei pentru Istorie, Archeologie și Filologie, a făcut o comunicare despre un împărat roman (Galerius), născut și înmormântat la noi, dovedind că mărturia lui Sextus Anrelius Victor, care atestă, că Galerius s'a născut și-a fost înmormântat la Romila (azi satul Reșca din Județul Roman) se confirmă atât prin alte isvoare vechi, cât și prin tradiția română culeasă de Cantemir despre ruinele dela Reșca, numite odinioară de popor »Curtile lui Ler Împărat«.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Elz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

La sfârșit reaminteste, că în acest an se împlinesc 16 veacuri dela moartea lui Galerius și că poporul nostru îl pomenește și astăzi în colindele sale, cântând în fiecare an numele lui, poate în semn de recunoștință, că el a dat creștinilor primul edict de toleranță.

Din străinătate.

— Tulburările vierilor Francezi.

După sbuciumul de alaltăieri podgoriile din Maune și Avricourt s'au liniștit sub presiunea armatei care a fost dislocată ca pe vreme de asediu. Până acum au fost pricinuite pagube de mai multe milioane. Au fost prinși mai mulți instigatori anarhiști cari îndemneau țărănimia să prade și să distrugă, iar asociația viticultorilor a adresat un apel către popor prin care-l somează să se abțină dela prăzi și devastări, cari pe urmă vor fi despăgubite tot de pe pielea lor. În fața acestora mai mulți vieri din ținuturile revoltate au publicat o declarație în care reprobă devastările și terorismul dovedit până aci, spunând că acestea au fost pricinuite de anarhiștii veniți din alte părți.

Impăratul Germaniei la săpăturile din Corfu. Impăratul Wilhelm care se află pe insula Corfu, împreună cu familia a azăstălatăieri la săpăturile ce se fac pe insulă pentru descoperirea de antichități. Impăratul a stat dela orele 11 înainte de amiază până la orele 5 seara. Tocmai atunci se dase peste statuia unei Gorgone, care înfrumusețea intrarea vechiului templu păgân. Eșind tot mai mult la iveală formele statuii, împăratul a exclamat cuprins de extaz: Au aflat cea mai interesantă și mai mare antichitate. Și în adevăr, Gorgona este de niște dimensiuni foarte mari: Numai trupul fără picioare are o lungime de 3 metri și jumătate. Părul capului este lăsat undulând pe umeri, mijlocul este încins de doi șerpi sculptați cu o măiestrie și realism uimitor.

Impăratul a chemat momentan pe împărăteasa ca să vadă statua. Impărăteasa cu întreaga suită a mers la locul săpăturilor, unde i-s'a explicat antichitățile aflate. Impăratul înainte de plecare a dat conducătorului săpăturilor 100 de mărci cu scopul de a fi împărțite între lucrători. Părechea imperială s'a îndepărtat între aclamațiile lucrătorilor a publicului asistent.

Revolta Albanezilor. Din comunicatele oficiale și semioficiile Albanezilor a ajuns să fie înăbușită de armata turcească trimisă în Albania. Alle comunicate însă din sursă particulară arată lucrurile tocmai invers cu comunicatele turcești. Spun, că întreaga Albania este în flacări și că cetele revoluționare au reputat mari și dese învingeri asupra trupelor turcești. Chiar și în învingerea mai recentă a Turcilor, armata a avut mari pierderi, așa că nici această învingere nu se poate socoti decât ca o înfrângere. Albanezii au o desteritate cu mult mai mare decât Turcii. Astfel lângă Tuzi, ei au atras în o cursă două regimente de armată, dându-le posibilitatea de a se retrage în o strămoare, ca apoi să-i măcelărească până la unul. Cu acest prilej Albanezii au aprins și satul turcesc Haciaj.

Pericolul cel mai mare pentru Turcia este unificarea tuturor trupelor revoluționare, în vederea asaltării orașului Scutari. Populația dimprejurul Scutarilor este cuprinsă de mare teamă simțind apropierea revoluționarilor. Chiar și în oraș populația caută scăpare fugind dinaintea dezastrului.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obosală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se probeze că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

INFORMAȚII.

ARAD, 15 Aprilie n. 1911.

Atragem atențiunea cititorilor noștri asupra admirabilului articol din fruntea numărului nostru de azi, scris de un distins fruntaș al vieții publice românești.

— Sezătoarea scriitorilor români. *Intre scriitorii români de dincolo, cari și-au anunțat până acum participarea la sezătoarea dela Dumineca Tomii, este și distinsul scriitor dramatic, dl Haralamb Lecca.*

O nouă membră fundatoare la Reuniunea femeilor române din Arad. Dna Ecaterina Vățianu din Arad s'a înscris membră fundatoare a Reuniunii femeilor române din Arad, solvind taxa de 100 coroane.

Pentru loteria Reuniunii femeilor române din Arad au mai sosit mai nou următoarele obiecte dela:

1. Dna Eugenia Dr. Bodea Cernăuți două foarte frumoase hăinuțe pentru copii, un fumos șorț, toate lucrate în stil românesc.

2. Dna Letiția Oncu Arad, 2 țevițe cu prețioase broderii vechi, 2 vase cu flori artificiale, 3 icoane pictate, Sf. Liturgica un exemplar, Scarlatescu: »Tonstücke« 10 exemplare.

3. Dșoara Hermina Ciorogariu Arad, o țeviță broderie, 1 pocal pentru bere, 1 cenușieră.

— Alegere de membru sinodal în Tinca.

Din Tinca ni-se scrie: Joi a avut loc scrutinul alegerii de membru sinodal eparhial în locul repauzatului membru Dr. Isaia Ardelean. Au fost trei candidați: *Iosif Dimandi*, contabil la »Bihoreana«, recomandat de intelectualii din Oradea mare; *Ioan Costa*, învățător în Cefa, recomandat de popor; și *Ambrosie Catone*, învățător în O. Homorog, candidatul vicaru'ui Mangra.

Poporul e adânc mâhnit că harnicul și bunul Român *Costa* a trebuit să rămână în minoritate, dar lucrurile nu s'au petrecut toate în chip curat și cinstit. *Catone* e însă omul lui Mangra și asta a fost hotărâtor. — *Un poporean.*

— Ferdinand al Bulgariei cavalier al ordinului Lina de aur. Știrea publicată de unele ziare mai zilele trecute, că M. Sa va conferi regelui Ferdinand al Bulgariei ordinul Linei de aur s'a adevărit, căci drept plocon de Paști astăzi i-s'a conferit acest ordin de fapt. Motivele acestei distincții ce pot căuta atât în politica externă-urmată de Austria, cât și în tactica regelui Ferdinand care s'a dovedit un domnitor cumpănit, călăuzit de o singură țintă: înaintarea țării sale.

— Proces de presă. În 13 Aprilie st. n. s'a ținut la tribunalul din Lugoj pertractarea d-lui N. Mitru, proprietar și redactor al »Plugarului Român« și »Baba Satului« din Timișoara pentru un articol umoristic: »Ungurul, Neamțul, Românul și Tigănuț«, apărut în n-rul 21 din 6 Noemvrie 1910 al foii umoristice »Baba Satului«.

Dl N. Mitru pe motiv că *acel articol conține politică a fost pedepsit cu 120 cor.* (în caz de neplătire 12 zile temniță.) Atât pedepsitul cât și procurorul au apelat.

— O volnicie. Din Dob i-se scrie »Pop Rom.«:

Vă fac cunoscut, că în comuna Dob comisiunea stătătoare din trei Unguri, doi notari (frați aceștia) și un posesoraș cu numele Kerekes László, locuitor în Dob, comitatul Sătmarului, care în 30 Martie a. c. a făcut conscrierea alegătorilor, adevăratilor la alegere de deputat dietal, și cu acest prilej a lucrat o volnicie de necrezut. Anume pe zădărnici din Boghiș nu au voit a-l lua ca votant, zicând că numai în anul trecut s'a așezat în Boghiș, și nu o duce bine cu poporeni săi, și așa li este pusă în vedere

mulțarea. Eu am spus că fiind eu protopopul acelei parohii, afacerea preotului cu poporeni săi se ține de ordinariatul său, și asigur că dânsul va fi în acea parohie până când va afla de bine dânsul și ordinariatul său. Așa după aceea l'au luat ca votant. Înă pe cantor — învățătorul diplomat — tot din Boghiș, zicând că n'are 20 de ani, deși am dat lămurirea că dânsul, ca protopopul său, mi-a făcut cunoscut că e sosit a se depărta la locuința sa de naștere pentru a-și aduce în rândul chestia miliției, totuș nu l'au luat, ci au zis că să înainteze recurs dacă vrea să aibă vot.

Iată dragostea păcii cu Români, căci altceva nu poate fi socotit de pricină, decât că preotul și învățătorul sunt Români. — *Mihail Ciurdariu* protopop și paroh în Dob.

Stările culturale din Ungazia. Despre stările culturale din Ungaria poate servi notița de mai jos, luată din »Nemzeti Népművelés«.

În anul 1908 au fost în Ungaria 16.547 de școli între cari numai 2336 de școli de stat, față de cari erau 66.220 de licențe pentru băuturi. Și astfel în timp ce cădea pe 252 de oameni o cărciumă, o școală populară venia pe 1008 de suflete.

Numărul aproape de patru ori era mai mare numărul birurilor, — în cari se omoară demnitatea și conștiința individuală — decât numărul de școli menite să dea educația tineretului. În orice caz se vede că statul n'are așa mare trebuință de școli. Poporul poate trăi și fără ele. Prin ridicarea școlilor nu se pot edifica vase de război. Dar dacă scade numărul cărciumelor, scade și vinderea alcoolului, ceiașă încemnează pentru stat o pierdere enormă.

— Vestii frumoase din Ciclova. Ni-se scrie: Intre coline, la poalele dealului »Floriana«, e așezată fruntașa comună din Bănat Ciclovamontană. O numesc fruntașă, pentru că locuitorii acestei comune, mai toți lucrători la băile de cărbuni din Anina, sânt fără o palmă de pământ arabil, sărăcuți, dar dornici de avânturi culturale. Partea cea mai mare a băieșilor își trimit copiii lor la diferite meserii. Din comuna aceasta sânt 19 învățători și alți mulți absolvenți de comerciale și școli superioare.

Prin stăruința celor doi conducători firești ai băieșilor a răsărit o impozantă bibliotecă cum rar se mai află pe sate. Acești doi conducători, unul prin blândețe și hărnicia sa de conducător al corului, iar celălalt prin sfaturile și conducerea înțeleaptă au zămislit ideea cumpărării unei case pe seama reuniunii de cânt. și cetire. Astăzi bufeniiăștia își țin cu fală probele de concert și cetesc la foi și cărți din biblioteca lor, în casa lor.

E caldă mângăiere sufletească să-i cercetezi și să-i auzi vorbind pe șoptite: »Este, die, că îți place biblioteca noastră? Așa-i că la loc potrivit am cumpărat casa? Au Doamne! să vezi ce casă vom zidi aici, dacă ne va ajuta Tatăl. Suilețul nostru, moștenire copiilor«.

Zilele trecute Reuniunea de cânt. și cetire și-a ținut adunarea generală. Din raportul bibliotecarului s'a văzut, că 450 de volume au fost împrumutate din bibliotecă de partea membrilor spre cetire. Cele mai de valoare cărți sânt cele donate de Dr. G. Crainicean, și mai mulți domni profesori și alții din Brașov, cărora la toată cartea cu evlavie li-se pomenește numele. În adunarea aceasta s'a luat act despre moartea fostului bun și înțelept președinte al reuniunii Costa Bernaz, în locul căruia s'a ales cu aclamație, inimosul și însuflețitul român Stoian, mașinist al berăriei din loc.

Sub conducerea acestuia în curînd se va sfîrși și steagul reuniunii. Înainte cu Dumnezeu. »Gruia«.

— Ofițer trădător de patrie. Din Buda-pesta ni-se telefonează: »A Nap« publică știrea senzațională că fostul ofițer de honvezi Edmund Simonides, de origine Sas din Brașov, care a stat în temniță mai multă vreme pentru defraudare, scăpând din închisoare a trecut în Italia și a vândut guvernului italian planurile fortăreței Pola.

Simonides a fost arestat acum de curînd, dar tradarea lui a fost tănuțită.

Agitația Românilor Macedoneni. Corespondentul din București ne scrie: Reluarea legăturilor diplomatice cu Grecia a produs oarecare nedumerire în rândurile Românilor macedoneni din țară. Cauza ruperii legăturilor dintre aceste două țări, a fost tocmai situația imposibilă creată de Greci, fraților noștri din Macedonia. Astăzi, când împăcarea cu Grecia s'a făcut fără a se da satisfacția convenită Aromânilor, nedumerirea lor este oarecum explicabilă. Într-o recentă întrunire, care a avut loc la sediul societății de cultură macedo-română, fruntașii fraților dela Pind și-au precizat punctul lor de vedere în această delicată chestiune.

D. Dr. Leonie, președintele întrunirii, a arătat de altfel că d. Maiorescu are intenția de a îmbunătăți starea școalelor românești din Macedonia, de a destina sinecurele atâtor oameni, cari în definitiv nu s'au prea distins în lupta pentru întărirea conștiinței naționale, și de a da ajutoare tinerilor macedoneni, cari vor studia la școalele superioare din Turcia, spre a se crea în chipul acesta o clasă intelectuală, care să cunoască bine situația internă și limba oficială a imperiului. Atâta poate să facă deocamdată guvernul român. Un demers pe lângă guvernul grecesc ca acesta să intervină la Patriarhat pentru rezolvarea chestiei bisericești în Macedonia n'ar avea nici un efect, deoarece patriarhatul nu depinde de guvernul din Atena și orice intervenție ar fi zădarnică.

Cuvintele Dlui Leonte n'au mulțumit însă pe asistenți. Aceștia au ales o comisiune, care să se prezinte ministrului român de externe și să-i ceară ca, odată cu reluarea raporturilor prietenești dintre România și Grecia, să se intervină pentru respectarea dorințelor Românilor macedoneni în ce privește biserica lor națională.

Comisiunea a fost primită cu multă bunăvoință de d. Maiorescu, care a declarat că guvernul își dă seama de doleanțele aromânilor și de suferințele, pe cari aceștia au să le îndure, îi roagă însă să nu se agite, ci să aibă toată încrederea că guvernul român va folosi toate mijloacele pentru a se satisface cererile aromânilor.

Răspunsul acesta însă nu a mulțumit pe Macedoneni. Ei au hotărât să nu cedeze până când patriarhatul nu-și va da învoirea la întemeierea bisericii naționale române în Macedonia. Spre acest scop o comisiune se va prezenta dlui ministru președinte al României și, dacă nici dela acesta nu va primi un răspuns satisfăcător, se vor adresa M. S. Regelui.

— Studenții români brașoveni în Italia. Citim în „Gazeta Transilvaniei” Joi dimineața la orele 5. au plecat cu trenul spre București 25 elevi ai clasei a VII-ea dela liceul din Brașov, sub conducerea dlui profesor Dr. Blaga. Escursionistii au ospitat câteva ore în București, apoi au plecat cu trenul la Constanța, de unde apoi vor lua drumul pe vapor către Constantinopol la Atena și de acolo la Italia.

De cinci ani de zile s'au pregătit studenții noștri pentru aceasta excursiune, prin economizări solvite ca cotizatii anuale, prin producții la sărbători, și în fine au ajuns ziua dorită a plecării. Pe când scriem acestea vor fi pe malurile Bosforului. Căci tocmai am primit acum următoarea telegramă: „Gazeta Transilvaniei Brașov. Vaporul România-Constanța (14 April 10 oare a. m.) Aproape de Bosfor, sănătoși și liniștiți, Dr. Blaga.”

— Le urăm călătorie și reîntoarcere fericită.

— Avere într'un sicriu. Cei cari își ghițuesc jignitele aici pe pământ nu se vor fi gândit nici odată să-și care avut după moarte pe cealaltă lume. O femeie cea murit în New-York mai acum doi ani s'a gândit și la asta și când după îngropare au tăbărit moștenitorii ca niște lăcuste, cu toate că moarta trecea de bogată, nu au găsit pe urma ei nici cât să

orbești un șoarece. Au căutat și-au întors toată casa de-a valma, dar n'au găsit nimic. S'au pus și cu voia autorităților au desgropat-o și scotocind printre hainele moartei au dat peste un libel de depunere despre zece mii de dolari.

Banii au fost predați unui notar public și mai zilele trecute au fost predați moștenitorilor hrăpareți de-a căror lăcomie biata femeie nici după moarte n'a putut să se apere.

— Chelnăriță pedepsită pentru rochia pantalonii. În Rensburg poliția a amendat pe proprietarul unui restaurant, pentru că chelnărița care servia oaspeții era îmbrăcată după ultima modă parisiacă, adică în rochie-pantalonii. Prefectul poliției a motivat sentința, prin transgresiunea făcută din partea proprietarului, care a permis chelnăriții purtarea rochiei pantalonii, contrară legii, care zice, că chelnărița nu trebuie să producă senzație prin îmbrăcăminte.

— O evadare ingenioasă. Din Craiova ni-se scrie: Condamnatul Moise Scordoc, care își făcea osânda de 2 ani în penitenciarul central de aci, a reușit să evadeze într'un mod cu totul original, falsificându-și singur actele de liberare.

Iată cum s'au petrecut faptele:

Scordoc fusese condamnat de tribunalul Vâlcea pentru escrocherii și falsuri la 2 ani închisoare. El și-a început la penitenciarul Văcărești și apoi a fost permutat la penitenciarul de aci.

Având o scriere frumoasă, a fost luat de registratorul Nicolici în cancelarie ca să-i ajute.

Scordoc însă fusese condamnat în lipsă la 3 luni închisoare de tribunalul Argeș tot pentru escrocherie. Aflându-se că el își face osânda aci, a fost chemat la Pitești să fie din nou judecat, mai ales că trebuia să dea și niște lămuriri de natură să implice și pe alții în falșurile lui.

Făcându-i actele de călătorie, cancelaria închisorii locale i-le-a dat lui spre a le pune în plic și ale sigila.

Scordoc, care de sigur pregătise de mai înainte evadarea lui, ticluise din vreme o adresă către direcțiunea închisorii din Pitești — unde urma să fie trimis — că este trimis acolo ca să fie liberat pe ziua de 27 Martie.

Această adresă a pus-o în plic în locul actelor de transferare pe care le-a pus repede în sertarul unui birou.

Ajunghând la Pitești, Scordoc e pus imediat în libertate.

Pe de altă parte, o adresă a parchetului de Argeș cere parchetului nostru să trimeată de urgență pe Scordoc la Pitești.

Scordoc negăsindu-se nici la închisoarea de aci și nici în aceea dela Pitești, s'a putut descoperi această evadare originală.

S'au luat măsuri pentru prinderea evadatului.

— Ciurma în Rusia. O telegramă din Odesa aduce vestea că acolo sânt temeri ca epidemia de ciură să nu izbucnească din nou.

Populația e alarmată că în port au fost găsiți doi guzgani morți de ciură. Directorul lazaretelor de izolare a declarat că acești guzgani n'au fost aduși de vre-un vapor, ci sunt localnici.

Prin urmare, se dovedește că ciurma între șobolanii din Odesa nu s'a stins și foarte ușor poate să se întindă și la oameni.

— Furt în catedrala din Florența. Monsignor Mistrangelo preotul catedralei din Florența a primit ieri o scrisoare, în care i se aducea la cunoștință, că în catedrala de sub conducerea dânsului s'a comis un furt, ridicându-se odoarele ce împodobiau chipul Fecioarei Maria. Autorul scrisese că i-s'a dat ocazie să călătorească cu făptuitorii în acelaș compartiment și astfel a aflat tot secretul. Făptuitorii făceau glume de actul comis spunând, că ce bine e, că în Vinerea mare și Sâmbăta învierii învâluiesc icoanele sfinte, căci astfel opera lor deabia Duminecă

se poate afla, când ei vor fi trecuți în țări îndepărtate.

Monsignor Mistrangelo îndată după cetirea scrisorii, s'a repezit în grabă spre catedrală unde a văzut devastarea icoanelor sfinte de toate odoarele cari o împodobiau. Astfel de pe statuia Fecioarei au dispărut disdemul de briiant, de o valoare mare, mărgelile de mărgăritar, deasemeni de mare preț precum și alte multe obiecte scumpe. Cazul acesta a produs mare consternație în populația Florenței.

— Deslegarea unei taine de veacuri. Atâția poezi au cântat în versuri misterul ce acoperă de veacuri sfînxul din Egipt, care veghia cu privirea împietrită peste pustiurile fără hotar ale Saharei. Taina aceasta însă e menită să-și piardă misticismul ce o încunjura, căci un englez profesor la universitatea din Harvard, făcând cercetări istorice asupra piramidelor din Giseh a statornicic că sfînxul e statuia regelui Mcernios, fiul lui Chephthes care a trăit cu 2850 de ani înaintea lui Hristos. Trupul de leu al sfînxului îngropat în năsip înseamnă curajul și voința de fier a regelui. Descoperirea s'a făcut cercetându-se ornamentica de pe capul sfînxului care se obișnuia prin veacul al XX-lea înainte de Hristos.

Cu toată descoperirea aceasta, în ochii pribegilor la mormintele regilor din Egipt sfînxul va rămânea acelaș simbol de putere și misticism care veghiază cu o mândrie dumnezeiască deasupra păcii ce plutește în pustiuri.

x Noutăți de ridicul, geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tennis, bile și neturi, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Colonia, apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la **Hegedüs Gyula, Arad Andrassy-tér 15.**

x După părerea medicilor șefi ai spitalului „Wieden” din Viena, apa amară Francisc Iosif și în cantități mici, este un purgativ sigur. Apa Francisc Iosif se află în toate farmaciile, drogheriile și prăvăliile mai mari. Direcțiunea e la Budapesta.

x Noutăți de modă pentru sezonul de primăvară la firma Fodor și Halász. Lumea tinerilor eleganți cumpără dela firma noastră, unde se află în depozit cele mai fine noutăți de modă. Desfacerea pentru sărbătorile Paștilor, va selecta un număr frumos de domni în prăvălia noastră. Pălării, cămeși, cravate, bastoane, mănuși etc. nu se află în nici o altă prăvălie de provincie în calitate pe care o oferim noi cumpărătorilor. Prăvălia noastră **Fodor și Halász** este în apropierea magazinului de haine M. Neumann. Vitrițele noastre fac mare senzație.

— Se caută o fată din familie de țaran ori maestru, ca ajutor în casă. Adresa la Administrația »Tribunei«.

x Brauswetter János, Szeged, ciasornicar de cronometre brevetate c. r. Firma Brauswetter János, magazin de ciasornice și cronometre a fost înființată de repositul Ion Brauswetter în 1847 între împrejurări modeste și primitive. Munca lui fără preget și destoinicia i-au creat însă cu vremea renume, așa că azi cu drept ocupă cel dintâi loc în întreaga monarhia. Primul merit al firmei e că prin felul deosebit de ași regula ciasornicele, cât privește poziția, locul și chiar temperatura și-a atras clientela nu numai din țară, ci din cele mai depărtate părți ale lumii ca America, Australia, Africa ș. a. Intemeietorul firmei chiar dela început s'a aliat cu fiul său Brauswetter Ottó, căruia i-a trecut-o după ce s'a retras din afaceri și care și azi o conduce în spirit modern. Actualul șef prin destoinicia și experiențele câștigate în străinătate a ridicat renumele firmei la un nivel respectabil, nu numai în țară ci și în străinătate și ne-am convins și noi că de casa Brauswetter nu numai Szeghedinul poate fi mândru, ci întreaga țară. Pe lângă depozitul fără seamăn de ciasornice am mai văzut serții de juvaere, cari se deosebesc en totul de cele obișnuite și dau probe de bunul gust al proprietarului. Firma are în scopul acesta un atelier propriu special, în care lucrează permanent 20—25 persoane, unde se prelucră mecanisme constitutive de ciasornice, cari singure fac o avere, pe lângă aceasta are o multime de mașini, accesorii și aparate trebuincioase pentru pregătirea, regularea și repararea ciasornicelor și la care lucrează auspiciile proprietarului numai cei mai experți lucrători din străinătate și acestui fapt este a se atribui numele firmei, au văzut însă multimea de scrisori de recunoștință, mulțumită și diplome. Într'un apartament deosebit se face munca spirituoasă a firmei și de aici se trimit la cerere liste de prețuri, cari au mai mult ca 1000 de ilustrații și fac de atenția oricui. Am putea să scriem și despre secția unde se trimit cel puțin 100—150 pachete la zi, dar din lipsa de spațiu ne resemnăm. Firma pentru serviciul său eulant și prompt, pentru prețurile solide și curtoaziază față de clientela merită cu adevărat tot sprijinul și o recomandăm cu toată căldura în atenția cetitorilor noștri. Referindu-se la ziarul nostru vor primi gratuit lista de prețuri a firmei.

Mișcare culturală și socială.

Concert și teatru în Munar. Tinerimea română din Munar invită la concertul urmat de reprezentație teatrală și joc, ce vor avea loc la 24 Aprilie n. în sala de joc a comunei bisericești din Munar.

Se va juca „Așa a fost să fie“, piesă populară de A. Tințariu, și „Tinerete-nebunețe“, comedie de G. Cătană.

În pauză se va juca „Călușerul“ și „Bătuța“.

Inceputul la orele 8 seara.

Teatru în Recița. Reuniunea română de cântări și muzică din Recița-montană invită la reprezentația teatrală urmată de dans ce va avea loc la 24 Aprilie n. în sala hotelului „Panonia“ din Recița-montană.

Se va juca „Bărbații fermecați“, comedie în 3 acte, localizată de Petru Bandu, cu cântece și jocuri naționale. Muzica de Iosif Velceanu. Inceputul la orele 8 și jumătate seara.

ECONOMIE.

A XX-a expoziție de vite a Reuniunii de agricultură din com. Sibiiului.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului, va ținea Marți (a treia zi de sf. Paști) a XX expoziție de vite în comuna Săcel.

Expoziția se va mărgini deasfădată la vite cornute cu excepțiunea caprelor.

Expoziția se va ține în ziua amintită, începând dela 10 ore înainte de amiază și până la 1 oră după amiază, când va urma premiarea.

Expoziția se va ține pe livada din capătul comunei (spre Sibiu).

La expoziție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comunele: Săcel, Mag, Orlat, Cacova, Gurariului, Sibiel, Aciliu, Tilișca, Galiș și Topârcea.

Pentru vitele aduse afară de Săcel se cer pasapoarte în regulă.

Cerând trebuința, proprietarii au să dovedească că au ținut înșiși vitele timp de 3/4 de an cel puțin.

Oile trebuie expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete, altcum nu se premiază.

Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica din parte și dispozițiunile luate. — Comitetul poate refuza primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

La fiecare vită, respective grupă de oi, se alătură o tăbliță sau bilet, cuprinzând numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

Exponenții sunt îndatorați a purta înșiși grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

Se vor distribui 50 de premii în sumă totală de 300 cor., datorite de comisiunea economică a comitatului Sibiu:

În scopul premeierii, comitetul central al Reuniunii agricole a ales juriul consistător din d-nii: Pantaleon Lucuța, Petru Draghiș, prim-pretor în Săliște, ca reprezentant al comisiei economice comitat.; I. Chirca din Săliște; A. Cosciuc, R. Simu, Vic. Tordășianu, Dr. I. Stroia, Dr. Ilie Iancu, Dr. V. Stan, Dr. Lucian Borcia, R. Perian, O. Steilea, Andrei Teodor și Nicolae Iosif, toți din Sibiu; Dr. Ioan Lupăș, protopresbiter și H. Hențu, ambii din Săliște; Ioan Popescu Sibiel; Irimie Macrea, primar, Ioan Dancu, proprietar, V. Pop, notar cerc., A. Flucș parohi toți din Săcel; A. Vlad, par., St. Sas, primar, din Mag; I. Agărbicean, par., I. Stoia inv. din Orlat; I. Hanzu, par., N. I. Moșta, notar, din Cacova; I. Manu, par., A. Decei not., din Gurariului; V. Popoviciu, par., A. Hațiegan, not., din Sibiel; N. Boeriu, par., I. Pop, notar, din Anciliu; P. Juga, par., I. Iosif, par., V. Milea, not., din Tilișca; I. Iosif, par., I. Bătuță, not. din Galiș; I. Suciu, par., I. Manuil, not., din Topârcea.

— **Tren între Huedin și Călățele.** Din Huedin se anunță că societatea pe acții, creată pentru construirea unei linii ferate de interes particular între Huedin și Călățele și-a ținut adunarea de constituire la 13 Aprilie n., hotărând începerea grabnică a lucrărilor de construcție.

Societatea s'a înființat cu un capital social de 2 milioane și jumătate de coroane.

La »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« au fost primiți următorii membri ordinari: Ioan Popp (orig. din Sâmbăta inferioară), Nistor Fleșeriu (orig. din Miercurea) sodali lăcătuși: Ioan Voicu (orig. din Cristian, lângă Sibiu), sodal rotar; Alexandru Morariu (orig. din Sâmbăta, com. Bistrița-Năsăud), sodal cismar; Vasile Petrașcu, (orig. din Broșteni), sodal curelar; Nicolae Tarteza (orig. din Râușor), Emil Ramba, (orig. din Galbor) cu 2 cl. gimn., sodali croitori; George Bembea (orig. din Banpotoc), sodal faur; Const. Ioanovici (orig. din Zărnești, cu 2 cl. gimn.) cul. tipograf, Nicolae Stanciu (orig. din Sibiu, cu 2 cl. gimn.) măestru strunar de fier și Petru Monda (orig. din Alțina), măestru lăcătuș, iar între membrii ajutători a reintrat dl David Mohan, funcționar la „Albina“.

Radiu în Tatra? Cu câteva săptămâni înaintea, presa din capitală publicase știrea că în munții Tatrei s'ar fi descoperit radiu, cel mai scump și mai rar element cunoscut până acum.

Dr. Rosen, profesor de geologie la universitatea din Cracovia, analizând pământul, a descoperit într'adevăr materii cu însușiri radioactive, dar în același timp a declarat că ne-dejdile că s'ar fi descoperit radiu adevărat sânt mult prea optimiste.

Bănci de colonizare. Din Budapesta se anunță că guvernul plănuiește înființarea unei noi bănci de parcelare, cu un capital de 20 milioane. Noua bancă se va numi »Országos gazdabank«.

Înregistrând știrea aceasta trebuie să ne exprimăm dintru început neîncrederea în noua acțiune economică a guvernului. Dreptul ni-l dau multe pilde din trecut în ce privește parcelările. Oamenii săraci niciodată nu s'au ales cu vre un câștig pe urma parcelărilor, căci pământurile totdeauna au trecut în proprietatea unor oameni străini, veniți din alte locuri.

Dar chiar și ziarele ungurești cari iau act despre noul plan al guvernului, în același număr înregistrează și mai multe cazuri de nedreptate ce s'au săvârșit cu astfel de parcelări.

Amintim un singur caz. În Zsabya, înt. e Sârb, e a se parcela o moșie de 4000 jugăre. Înzădar așteaptă însă bieții Sârbi să câștige pe bani scumpi și grei, o bucată de pământ. S'a dat locuința neomenească că Sârbilor să nu li-se dea nici cel mai mic petec.

Și apoi să te miri că an de an zeci și sute de mii de oameni emigrează în America?

BIBLIOGRAFII.

„Lucafărul“ excelenta revistă literară și artistică dela Sibiu, a apărut cu următorul sumar bogat și variat (nr. 8):

Al. Ciura, Inviere. A. Herz, Răvaș de nuntă (pozie). Constanța Hodoș, Azi, pe pământ. I. U. Sorice, A fost odată (poezie). Em. Gârleanu, Beizadeaua Victor Stanciu, Viața în natură. A. Bărseanu, † Iosif Sterca Șuțu. I. Borcia, Iuliu Caesar de Shakespeare.

Dări de seamă: Il. Chendi, «Apa morților», de M. Sadoveanu; «Pe urma dragostei», de Irina C. Lecca.

Cronică: — Pângerea nedreaptă a unui poet. Pasărea albastră Pier cântecele noastre? Durer. † Iosif Sterca Șuțu. — Poșta redacției.

Ilustrațiuni: Albrecht Dürer: Hristos pe cruce (în colorii), Autoportret, Hieronymus Holzschuher, Cap de moșneag, Apostolii.

Adaus muzical: Rugăciune, de C. Porumbescu. Viața și activitatea lui C. Porumbescu. Portretul lui C. Porumbescu.

POȘTA REDACȚIEI.

T. L. (Chertiș). Nu-i știm adresa. Publicați o mulțumită publică în ziare.

T. F. (Sarajevo). Adresa cerută e: Roma, Via Milazzo 51.

S. G. Sumele colectate pentru crucea lui Russu-Sirianul sânt depuse la institutul «Victoria» din Arad (livretul n-rul 17.888.)

Rugăm toți colaboratorii noștri să ne trimită corespondențele lor pentru numărul de Paști cât mai în grabă. Altminteri publicarea lor va suferi întârziere.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și c. s.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

R E I S Z

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Cele mai bune

oroloage de turn

le pregătește:

Nádler A.

urmașul lui Leutwyler F. E.

Budapesta, VII,

Strada Práter Nr. 9.

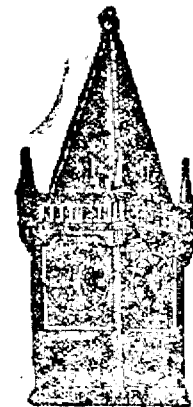
- Execută și invențiuni. -

Preț-curent și prospect

— la dorință gratuit. —

Acci cari se vor provoca la
ziarul Tribuna primesc favor

- Fondat în anul 1891. -

Făina lactată
NESTLÉ

Este dovedită după o lungă experiență
cafoarte bună pentru copii sănătoși
și bolnavi cât și pentru bolnavii
de stomac. Impedică și înlătură văr-
săturile, diareea, catarul intestinelor
— Broșura »Ingrijirea Copiilor«
se poate avea gratuit de la
NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

Noutăți senzaționale și elegante!

În magazinul de modă pentru dame:

JOSIEF KUNST

Timișoara-centru, Strada Mercy. Asortiment bogat! Prețuri miraculoase, ieftine și solide.

ESARENDARE:

În comuna Togyér (comitatul Torontal) se dă în arendă pe anul curgător 260 iughere catastrale pășune și 140 iughere pământ arător pentru cucuruz. Arenda pășunii plătită după iugher, eventual după capul de marvă. Reflectanții să se adreseze Dnui Aurel Maghețiu paroch în Togyér.

Mașini semi stabile. Mașini de aburi. Cazane de aburi. MOTOARE. Șinuri. Pompe. Mașini pentru moară. TRANSMISIUNI moderne. Fir de telegraf. Se pot cumpăra conform tuturor cerințelor la secția ferării și mașini
EMIL ABELES Budapest, V. Váci-ut 88.
— Mașini și cazane se dau și împrumut. —
Telefon 132-14. Adresa Telegrafică: «BARSET».

Aviz!

La Dr. Aurel Ciatu, medic practic român în Graz, Jakomini gasse 63 se primesc numai de câț 3 tineri români, sau 3 cociță române din familie bună, cari voiesc să studieze sau să petreacă în Graz în locuință cu întreținere deplină. Prețul de persoană lunar 90 Cor. Pianu e la dispoziție. Cu informațiuni mai detaliate servește bucuos Dr. Ciatu.

Altoi de viță de viie!

Încă patruzeci de mii de bucăți în cele mai bune 25 soiuri de viță pentru vin și pentru desert.

Csabagyöngy.

Altoi și mlădițe renumite. Soiul cel mai de timpuriu din Europa, și noutatea de piață cea scump plătită. Se poate cultiva în grădini de casă cât de mici și fiind excelent și ca arcadă.

Delaware roșii.

Produce pe holdă 40 de hecto, pentru cea-ce garantez în scris. Ingropat altoiul răsare fiecare ramură, producând, struguri, conform instrucțiunii mele, pe cari le trimit gratuit.

Se poate planta și în Maiu. Descriere mai pe larg, catalog ilustrat trimit oricui gratuit.

Nagy Gábor, Kóly, (comit. Bihor).

Stațiune postală, telegrafică și telefonică în loc.

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agatură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2-3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

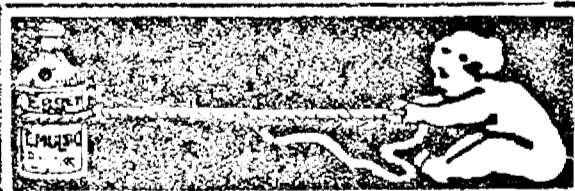
La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III 19.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou de Măderat.

Emulsiunea Egger

e veritabilă numai cu marca prezentă.

Pe vreme friguroasă toți părinții să dea copiilor EMULSIUNEA EGGER, căci întărește și promovează formarea oaselor, îi nutrește și îl face să crească. E mijlocul cel mai cu efect contra tusei și a mistuii regulate. O recomandă medicii renumiți căci e cel mai bun preparat de știucă, n'are miros neplăcut, e bun la gust și poate mistui ușor și previne deosebite morhuri de copii. La farmacia sticla 2 cor. Cu poșta 3 sticle 6 cor. pelângă trimiterea anticipativă a banilor, sau contra ramburs. —

Farmacia Á D O R gyogytár Budapesta, VI., Bulevardul Váci 17.

Trimitem gratuit și franco fiecărui părinte broșura: „Cum să ne apărăm contra boalelor de copii”.

Se poate căpăta și în Arad la drogueria Vojtek és Weisz și la farmacia Gutori Földes Kelemen. —

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efeptuiesc totfelul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea, avocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

Nu mai sunt dureri de stomac!

A KAKUKFU KESERŐ HASZNÁLATA

Mijlocul de casă patentat — IARBA CUCULUI AMARĂ după o folosință de câteva zile încecează cu totul lipsa de apetit, vomarea, nervositatea de stomac, diarea și orice dureri de stomac —

Prețul unei sticle mici 80 fill., sticla mare 2 cor.

Szentgályi Dánie, farmacist, Gödöllő.

Să vă păziți de imitații! Veritabile sunt numai când pe dop și pe acoperiș e patenta «elix fumar. oif.»

Croitor român în Arad.

Aducem la cunoștința on. public din loc și jur că începând cu ziua de azi dl

Gheorghe Marița.

Strada Kossuth nrul 66.

și-a deschis un atelier de croitorie civilă și militară, unde pregătește totfelul de haine, din stoffe, fabricate din țară și străinătate, la ultima modă și eleganță, deasemenea și, strafe pentru preoți. Reputația dlui Marița ne oferă o garanție că va putea satisface întru toate așteptărilor lumii elegante, și că am câștigat întrinsul o forță de mâna întâi ce privește breasla ceasta. Îl recomandăm publicului cu toată căldura.

AVIZ!

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că mi-am deschis

atelier de croitorie

în Șiria, drumul Aradului. (Casa proprie).

În atelierul meu pregătesc tot felul de haine pentru domni, *saloane și sacouri*; afară de aceste pregătesc *reverenzi pentru profeți* și tot felul de *ornate bisericesti*.

Îngrijindu-mă pentru marfă fină procurând dela fabricile cele mai renumite din patrie și străinătate.

Pregătesc lucru gata pe lângă prețurile cele mai moderate.

Se poate plăti și pentru fasoane. La cerere mă prezint în persoană la locuințele on. mușterii.

Dobândă puțină circulație mare, rugându-mă pentru onoratul sprijin am rămas

cu profundă stimă

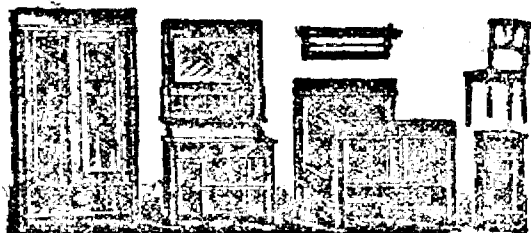
Ioan Secheșan

croitor

Șiria (Világos).

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificatii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

NICOLIN - Timișoara -
(Centru).
str. Takarekpenatar 4.

Articole de coafură specială.

Chignone, bucle, împletituri, turbane, plete, transformajii, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud. Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț curent gratis și franco.

Horváth István

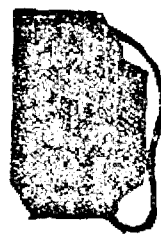
fabricant de instrumente muzicale în

Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, **harmonice**, precum și tot-felul de instrumente muzicale.

Prețul scoalei Kulifay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbala. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

M. Schromm

mehanic

Brașov—Brassó

Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte,

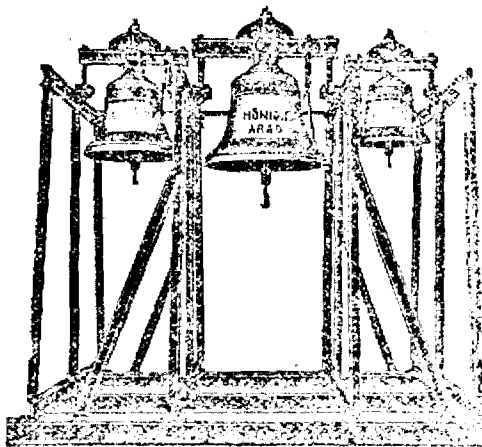
pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceiași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot scuti de crepătură chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajutori bisericesti.

Intențiat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

În colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungari»

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevotoare atât a preștelor cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserică capele, sau societăți de lumormântare

odăjdii, steagari, cruci, statuo

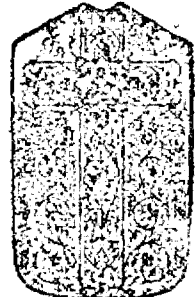
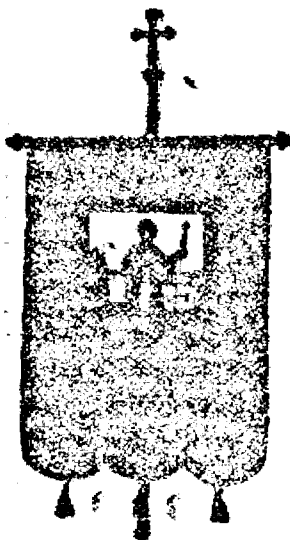
- sau altfel de ajusturi bisericesti -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

— necesare la formarea ajustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele tau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

Picăturile de stomac a lui Brády

provázut cu marca de scutire S. Maria de Mariacell pe cari poporul le numește „Picături de Mariacell, pentru stomac“, de 30 de ani s'au intrubuintat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru orice casă. — Picăturile acestea au efect neîntrecut la iregularități de stomac, contra stămintii stricte ardere de stomac, incuiera scaunului, — circuli de cap și stomac; greață, amețeață, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbinare, etc.
Se capătă în fiecare farmacie. — O sticla mare Cor. 160, sticla mică 90 fil. 6 sticle Cor. 540. 3 sticle mari Cor. 480, — intru triniterea înainte a sumei trimite franco: — **BRÁDY K.** farmacie la „Regele Ungariei“ în VIENA, — I. Fleischmarkt 2., Depot 5. — **FIȚI ATENȚI!** la marca de scutire, care reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la împachetarea roșie și la subscriere, care este copie chipului de pe jature și să respingeți orice imitație.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui **ANTONIU NOVOTNY** — **TEHNICĂRII - FABRIC.**

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor striccate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provázute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în-ze cu deosebite **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și pre-miaste în mai multe rânduri, cari sunt provázute în partea superioară — cu răsina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai edinc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătoare, — spre arădustarea clopotelor vechi și ajustare de fer bătut — și spre turnarea de moace de metal. Prescrieri-urante ilustrate gratis.

Să nu se ia nime după reclamele egomotoase și înșinate de ce și-ar cumpăra ghetele de trebuință să cerceteze magazinul de **Incălțăminte** pentru bărbați femei și copii **Asociației călțunarilor din Arad (Czipészek term. szövetkezete) Szabadság-tér No. 11,** unde să găsească ghetă lucrata de măiestri și calfele din localitate pe lângă prețurile cele mai bune. Cu deosebită atenție: **Iustin Olariu,** conducătorul asociației.

SCULPTOR

ȘI PIETRAR.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR
— **HARKANYI EDE** —
sculptor și pietrar în — **SZATMÁR-NÉMETI.** —
Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuete, rogi, cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.
Clasa arhitectonică: Canouri, mauzolee, poduri, — — scări balustrade, pavagii ș. a. — —
Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijniti — — pentru sămânță și sare, tocile etc. — —
Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — — prețurile cele mai convenabile. — —
Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă.

CANARINI — Cele mai frumoase cântăreți moderne cerantă de la lumină. Cântăreți dinăra 4, 5 fl. de 1 us b. 6, 8, 10 fl. Remuțiile canarino Seiffert și verzi dela 10 fl. în sus. Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine măimute și câini de soia se capătă înainte trimițând 20 fil. Pentru ajungerea comandelor la los în viață se garantează. — Comandele se pot fa e fa **DIÓSZEGHY és Társa,** Oradea-mare-Nagyvárad. Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

UZINĂ ASORTATĂ CU INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE
Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei brut **SWIDENSKI**
Motoare de München ptu benzina, gaz și gaz condensat.
Mașini electrice M. S. W.
Pompe centrifugale și turbino.
Auspiciile inginerilor și preliminarile de spese le pune bucuros la dispoziție.
„ELEKTRA“
soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

Beitz János
strungar, pregătitor de dacuri și bile pentru biliard
Budapest, VII., Akácza-u. 55.
Recomandă pelângă prețurile cele mai convenabile **bilarde moderne,** pulturi pentru vin, aparate pentru sondat berea, scaune de lemn încovoiat, **case Wertheimiene,** mobile de naiele, etc. precum și **mobiliu p. hoteluri și cafenele.** Cataloge se trimite gratuit și franco.

În atenția proprietarilor de pământ!
Recomandăm în atenția on. proprietari de pământ, patenta **mașină de sămănat porumb** (cucuruz), cea mai nouă și cea mai bună calitate dintre mașinile existente. Prețul 150 cor. bucata. Vindem și pelângă o favorabilă plătire în rate. Cataloge trimitem gratuit.
Cu stimă:
Frații Burza
fierărie în Arad,
Boros Béni-tér 1.

Fructificarea cea mai bună și cea mai modernă de capital!

Tuturor acelorora, cărora le zace mai puțin în interes, să-și lase capitalele lor erezilor, decât să-și asigure și-eși un venit anual mai mare, deci tuturor căsătoritorilor fără copii etc. dar și acelorora cari în urma funcției lor, nu se bucură de penziune ca d. p. negustorii, cafele, diurniștii etc., le recomandăm la *singura bancă de asigurare indigenă*

„TRANSSYLVANIA”

să-și acuire o

Asigurare de penziuni

pentru capitalele lor.

După tariful nostru de penziuni poți primi de exemplu pentru un capital de K 10000— depus la

40 de ani o penziune care începe la 60 ani cu	22.70% = K 2270—
45 „ „ „ „ 60 „	9.40% = K 940—
40 „ „ „ „ 65 „	20.90% = K 2090—
50 „ „ „ „ 65 „	10.90% = K 1090—

pecând efectele, cassele de păstrare etc., aduc după acelaș capital abia cel mult 4.50% = K 450.

O asigurare mai favorabilă de vârstă abia se poate închipui.

Afară de aceea mai recomandăm și tarifele noastre nou introduse I^o X^o și XIX° la cari după tot la câte trei ani de asigurare se plătește o parte de câștigul de 40%.

Toate celelalte asigurări pe viața omului se primesc în cele mai favorabile condiții.

Prospecte se trimit la dorință franco și informații se dau la *Diracțiune în Sibiu* și prin reprezentanții cu cea mai mare plăcere.

Reprezentanța pentru Arad se află la domnul **Iuliu A. Herbay**, strada Szécsenyi No. 1.

II

STILLER JOZSEF fabrică de dulapuri ghiată de brevetate.

Fabrica și biroul: **Budapesta, VII., Nagydiófa-u. 22 (colțul Weselényi)**
Telefon 12-83. Telefon 12-83.

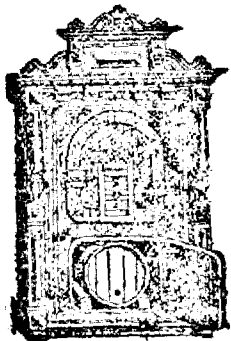
Recomandă dulapuri de ghiată scutite prin lege, cea mai bună construcție pentru răcirea berei, apei, untului, cărnii pentru trebuințe gospodărești, mașini și rezervoare de înghețată, instalații pentru bolte și cele mai noi condatoare. CATALOG ilustrat despre articolele anunțate mai sus și despre răcitoarele pentru carne și bucate, recitoare cu aer condensat pentru bere, la cerere se trimite gratuit și porto franco.

Ușicul proprietar:

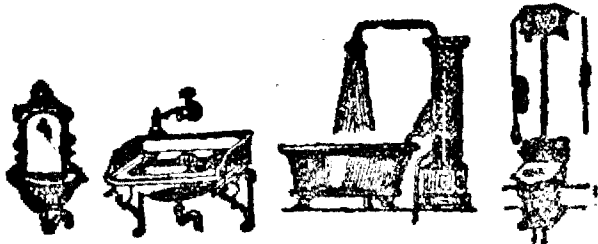
STILLER JÓZSEF,

Budapesta, VII, Nagydiófa-utca 22 și 25.
Dela 1 August începând în Kazinczi-utca 6B.

Pentru a preveni eventuale greșeli, atrag atenția on. clienți, că fabrica mea de dulapuri de ghiată, există de 36 de ani și să nu fie confundată cu alte fabrici de aceasta branșă, dar de dată mai nouă. Cu stimă: **Stiller József.**

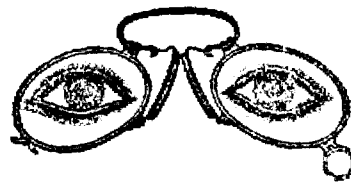
Apa-ducte.

Cei ce doresc apă ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apă ducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase linerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noui care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Karl G. Sadler ciasornicar
giuva argum și optic la
Besterceze, Spital-gasse 23.
(lângă „Hotel Sahling“)

Mare magazin de:

ciasornice de buzunar

din aur argint și din nickel.

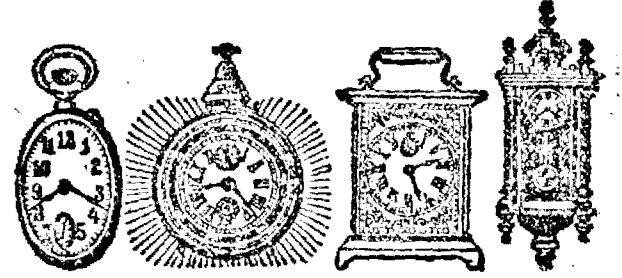
Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint.

Articlii optiei și ochelari de

— Ratenow. —

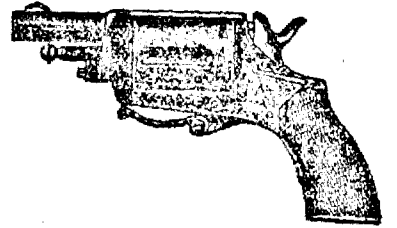
Reparările a tot-felul de articli în branșă aceasta se făptuesc cu conștiințozitate și su prețuri moderate.

A. SZÁNTÓ

armurar, optician și fabricant de cumpene

Besztercze, Strada Spitalului

Pregătește totfelul de arme, pistoale, revolvere, apoi cumpene deci- și centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă prețuri ieftine și execuție plăcută.

Primește deasemenea repararea, pre lângă garanție și prețuri ieftine, a mașinelor de cusut- și de scris, a bicicletelor și cumpenelor.

Țin în depozit totfelul de arme, revolvere, cumpene, greutăți ș. a. de permanență.

Carol Tartler

pălărier

Besztercze,
Str. Bantler 11.

Își recomandă bogatul depozit, asortat cu

tot-felul de pălării

tari, de păslă pentru bărbați și copii, precum și
cușme, stafii, șapei și berete

pentru bărbați și femei, dela cele mai ieftine până la cele mai bune calități. — Apoi

pălării țărănești

care își păstrează culoarea sa originală pelângă garanție. Produse proprii asupra cărora se atrage îndeosebit atențiunea publicului provincial.

Se primesc tot-felul de reparaturi precum și

văpsirea pălărilor vechi
din păslă ori paie pelângă serviciu conștiințilos.

Pentru buna calitate a pălărilor provăzute cu fotografia mea proprie drept brevet primesc cea mai extremă și sigură garanție demnă de toată încrederea.

Atelier de cusutorie și croitorie pentru femei inteligente.

În institutul meu instruez desemnuri croi și cusutura hainelor englezești și franțuzești după cel mai nou sistem. Ucenicile în restimpul cursurilor vor lucra pentru ele sau pentru rudenii, din care cauză cheltuielile făcute cu aceasta trebuie să se înapoiere în vremea cursurilor.

Se dă instrucție și pentru desemnarea, croirea, cusutul și brodarea albiturilor precum și împletirea repede la mașina a covoarelor Smirna, în mărimi diferite.

Pentru ucenicele din provincie am aranjat în institut un internat comod, supravegheat de mine, unde totodată se dau lecții practice în arta culinară și bucătărie.

Pentru continuarea studiilor muzicale e pian la îndemână.

Familii de funcționar beneficează de o reducere de 20%.

Inscrierile se poate face oricând.

La cerere servesc bucuros cu amănunte.

Estira Végh m. Rákoczy
inv. diplomată
proprietara și directora institutului
Arad, piața Libertății 3.

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt
Erzsébet u. No 56 (casa proprie).

= Execută totfelul de icoane artistice. =

Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. **Picturi renumite în oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică.

Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimii este primul.

Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

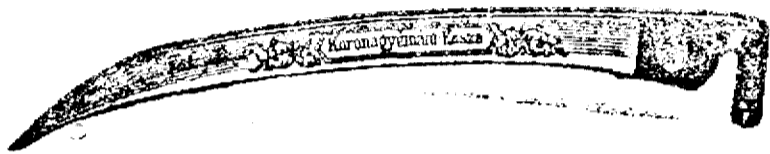
Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Să ne credeți

că este în interesul D-voastră, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi zăua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, oaze rele sau moi nu se găsește între ele. Pentru trănicia fișcărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

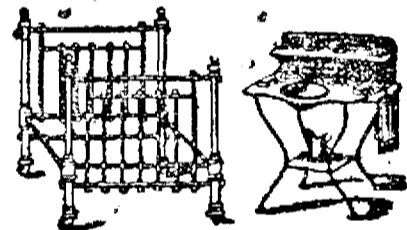
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. — Comanda se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă rambursă la magazin de coase „Koronagyémánt” Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt” Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Mobile de fier și aramă

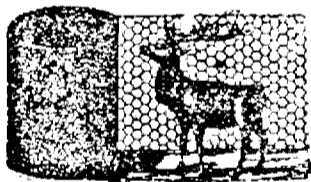
împletituri și garduri

de sîrmă

Catloage pentru mobile de fier și aramă se trimit gratuit și p. franco.

furnizează mai ieftin fabrica lui

Hoffmann & Hicker

Budapesta, VII., Holló-utca No 3. Cataloge de împletituri și garduri de sîrmă trimite gratuit.

Cel mai ieftin loc de cumpărat

mobiliere p. cafenele, hoteluri și spitale.

Motor cu benzină.

Garnituri pentru îmblătit.

Înainte de a cumpăra garnituri pentru îmblătit cereți în interesul propriu al D-voastră, catalog de prețuri dela

Fabrica de mașini **MAYER soc. acț.** în Szombathely și Budapesta, V., Vácikörut 61.

De 60 de ani executăm garnituri pt. îmblătit. Multe scrisori de recunoștință din toată țara.

Motor cu benzină.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măiestrii pietrari.

Atelierul central al magazinei: Cluj—Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

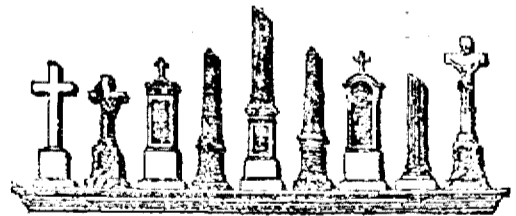
Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,
Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

Postavuri de reve-
renzi, brîuri preo-
tești, roșii, vînațe și
:: negre. ::

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri,
cretoane, batisturi și multe alte articole
cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată ma-
gazie în articlii pen-
tru sfintele biserici
: și preoți :

Ciorapi împletii în temniță.

„VICTORIA“ institut de credit și economii soc. pe acții în Arad.

Prospect de emisiune.

Adunarea generală ținută la 19 Martie 1911 n. a hotărât fuzionarea institutului de credit și economii »Lunca« din Boroșineu, cu institutul nostru, și totodată a hotărât și urcarea capitalului de acții dela 1,200.000.— la Cor. 2,500.000.— sub condițiile ce urmează aci:

I. Institutul nostru emite 6500 acții nouă în valoare nominală de Cor. 200.— acția dintre cari 1., 6000 de acții se ofer acționarilor vechi cu Cor. 300.— preț de emisiune, astfel, că fiecare acționar vechiu are dreptul de prioritate de a subscrie din aceasta emisiune atâtea acții nouă, câte are deja din emisiunile precedente.

2., 250 acții se oferă cu drept de prioritate acționarilor institutului »Lunca«, cu prețul de Cor. 400.—; astfel însă, că pelângă o simplă declarație de optare și pelângă depozitarea acțiilor, fără altă plată, pentru 4 acții dela »Lunca«, institutul nostru, dă câte una acție nouă, și totodată după aceste acții dă 5% interese dela 1 Ianuarie 1911—31 Decembre 1911, îndată după încheierea acestui an; în fine restul:

3., 250 acții noi, dimpreună cu toate celelalte acții rămase eventual neoptate, fie dela »Victoria sau fie dela »Lunca«, se ofer în primul rând acționarilor și în al doilea rând și altor persoane, cu prețul de emisiune de Cor. 400.— de acție.

II. In toate trei cazurile din prețul de emisiune Cor. 200.— se adaugă la capitalul de acții iar restul, după substragerea speselor de emisiune, se adaugă la fondul special de rezervă.

III. Terminul de subscriere, pentru acționari și pentru neacționari se fixează dela 15 Aprilie până la 15 Maiu 1911 n. inclusiv, astfel însă că toți acționarii vechi, cari până la acest termin nu au participat la subscriere, necondiționat își perd dreptul lor de prioritate (§ 7 din statute).

Deodată cu subscrierea acționarii vechi sunt datori să prezenteze la cassă toate acțiile vechi pentru cari vor să opteze, spre a se stampila cu nota de emisiune, datori fiind să plătească totodată și prima rată de emisiune; altcum subscrierile nu au nici o valoare.

IV. Prețul acțiilor nouă se plătește în următoarele rate și termine:

- a) Cor. 50.— dela 15 Aprilie până la 15 Maiu 1911 n.
- b) „ 50.— „ 15 Maiu „ „ 15 August „
- c) „ 100.— „ 15 August „ „ 15 Sept. „
- d) „ 100.— „ 15 Sept. „ „ 15 Oct. „

Ce privește acțiile emise cu prețul de Cor. 400.—, rata ultimă de plătit la 15 Septemvrie până la 15 Octomvrie 1911 n., în loc de Cor. 100 va fi de Cor. 200.—

Toate ratele se pot plăti însă și înainte de aceste termine.

V. Acțiile nouă vor participa la toate drepturile institutului numai începând dela 1 Ianuarie 1912, până atunci subscriitorii primesc 5% interese după ratele plătite, și dincontra după ratele neachitate la termin vor plăti 6% interese de întârziere.

In caz de neplătire la terminele fixate, ratele deja plătite se pierd în favorul fondului de rezervă, iar acțiile rămase astfel neplătite, se declară de nimicite și în locul lor se emit acții nouă cu prețul de Cor. 400.— (§ 10 din statute).

VI. In caz dacă cutare acționar dela »Lunca«, nu va uza de dreptul său de prioritate (ad punctul 12) sau peste tot nu va depune la cassa noastră una sau mai multe acții dela »Lunca«, în terminul mai sus hotărât, acțiile astfel neoptate se declară de nule și pelângă plățirea sau depozitarea valorii lor nominale decâte Cor. 100.—, institutul »Victoria« este în drept să emită acții nouă, conform prospectului de față, cu prețul de Cor. 400.—.

VII. Acțiile se vor elibera numai după plățirea întregului preț de emisiune, și numai cu începere dela 1 Noemvrie 1911, — până atunci plățirile se fac și chitează în titluri provizorii.

Arad, 19 Martie 1911 n.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.